

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

**ZAČLENĚNÍ STORYTELLINGU DO
VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH
A HUMANITÁRNÍCH PRACOVNÍKŮ**

Bakalářská práce

Studijní program

Mezinárodní sociální a humanitární práce

Autor: Michaela Minarčíková
Vedoucí práce: Mgr. Miloslava Šotolová

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně na základě použitých pramenů a literatury uvedených v bibliografickém seznamu.

V Olomouci 21. 4. 2023

Michaela Minarčíková

Poděkování

Chci poděkovat vedoucí práce, paní Mgr. Miloslavě Šotolové za její laskavé a vstřícné vedení v průběhu psaní práce. Jsem vděčná za připomínky, trpělivost a zpětnou vazbu, kterou mi vždy ochotně poskytla. Poděkování také patří celé mé rodině za podporu ve studiu. A v neposlední řadě mým přátelům za neochvějnou podporu a mnoho bezesných nocí, díky kterým jsme to společně zvládli.

Obsah

Úvod.....	7
1 Představení práce	9
1.1 Storytelling.....	9
2 Rešerše	15
3 Analýza potřeby	19
3.1 Příčiny a dopady na cílovou skupinu	19
3.1.1 Celková analýza vzdělávání a profesních požadavků ve světě.....	19
3.1.2 Terciární vzdělávání v ČR	21
3.1.3 Na co je důležité se u vzdělávání nyní zaměřit.....	22
3.2 Příklady dobré praxe zapojení lidí se zkušeností do výuky	23
3.2.1 Konzultanti z praxe	23
3.2.2 Výzkum na přínosy a limity participace expertů z praxe na výuku sociální práce na vysoké škole z pohledu všech zúčastněných	24
3.3 Cílová skupina studenti	26
3.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu	27
3.5 Specifikace stakeholderů.....	27
3.6 Závěr analýzy potřeby	29
4 Teoretická východiska sociální práce	31
5 Přínosy storytellingu ve výuce sociálních pracovníků.....	49
6 Představení projektu.....	51
7 Cíl projektu	53
8 Cílové skupiny	55
8.1 Přímé skupiny	55
8.2 Nepřímé skupiny	55
9 Logický rámec projektu	57
10 Klíčové aktivity	61
11 Rozpočet projektu	73
12 Harmonogram projektu	75
13 Management rizik.....	77
15 Výstupy a výsledky projektu.....	81
16 Popis přidané hodnoty projektu	83
Závěr	85
Bibliografie	87
Seznam tabulek a grafů.....	91
Anotace	93

Úvod

Tato bakalářská práce si klade za cíl na základě analýzy potřeby a popsání teorie navrhnout projekt na začlenění metody storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků.

Přinášet inovace a nadále zlepšovat výuku a připravenost absolventů na povolání je a bude téma vždy aktuální, vzhledem k neustále se měnícím nárokům a podmínkám na trhu práce (World Bank Group, 2019). Bakalářská práce reaguje na profesní požadavky sociálních a humanitárních pracovníků, skrze předložení návrhu projektu.

Práce nejprve představuje koncept storytellingu, který se po analýze potřeb, která byla v práci provedena, jeví jako vhodný nástroj reagující na profesní požadavky kladené na absolventy. Studentům se skrze metodu storytellingu naskytne příležitost „vidět“ do reality praxe a moct se setkat s lidmi se zkušeností v rovné pozici. Zlepší se tak jejich schopnost řešit situace v praxi. Tato metoda je poté ukotvena v teorii sociální práce a sociální politiky. V jejichž návaznosti práce předkládá návrh projektu. Záměrem projektu je zvýšit efektivitu výuky sociální práce prostřednictvím integrace metodiky storytellingu. Předpokládá se, že použití této metody přinese studentům reálné příklady a zážitky z praxe, a zlepší jejich schopnost řešit situace v terénu. Projekt se zaměřuje na studenty sociální práce jako primární cílovou skupinu a bude se snažit zapojit klienty, sociálního pracovníka a lidi se zkušeností, kteří budou sloužit jako vypravěči příběhů. Díky tomu bude mít projekt přímý vliv na zlepšení kvality výuky sociální práce a připraví studenty na reálnou praxi.

Úspěch projektu bude měřen pomocí ukazatelů, jako jsou zpětné vazby studentů, vypravěčů a vyučujících, spokojenost s výukou a zlepšení jejich dovedností a kompetencí.

1 Představení práce

Je velmi důležité, aby lidé v rámci společnosti měli schopnost vnímat a porozumět vyprávění a příběhům. Stejně tak důležitá je i schopnost samotného vyprávění, která může ovlivnit, jak člověk vnímá sám sebe (Boucher, 2015, s. 12).

Jedna z největších výzev, se kterou se celosvětové školství potýká je připravenost pro budoucí povolání.

Vzdělání má v každé společnosti obrovský význam. Svými účinky se projevuje v ekonomické oblasti, ovlivňuje hodnotové orientace lidí, pomáhá spoluvytvářet sociální strukturu společnosti, je hodnotou pro společnost i jedince (Krebs, 2015, s. 485). Tato práce představuje metodu, která by mohla na tento požadavek reagovat.

Cílem bakalářské práce je navrhnout projekt na začlenění metody storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků a ukotvit tuto myšlenku v teorii sociální práce, sociální politiky a legislativy.

Nyní tato práce detailněji seznamuje s tím, co je to storytelling.

1.1 Storytelling

V nejstarších dobách, před nástupem písma, bylo vyprávění příběhů jediným dostupným nástrojem, kterým mohli jednotlivci ve svých komunitách uchovávat a sdílet své dědictví. Příběhy nejen vysvětlovaly život a uchovávaly historii, ale také zajišťovaly kontinuitu zkušeností z jedné generace na druhou. Civilizace přežily právě díky vyprávění příběhů (Abrahamson, 1998, s. 440).

Nejstarší zmínky o vyprávění příběhů pocházejí z roku 4000 př. n. l. (Sawyer dle Abrahamsona, 1998, s. 440). V období středověku vyprávěli příběhy trubadúři, kteří byli vítáni na dvorech a byli velmi žádaní v hostincích, kde se vyprávění příběhů používalo jako prostředek ke sblížení života lidí, čímž se vytvářel pocit společenství a společného porozumění. Po vynálezu knihtisku v roce 1450 se příběhy staly dostupnějšími v tištěné podobě (Baker dle Abrahamsona, 1998, s. 440).

Velcí učitelé, od Homéra a Platóna přes Ježíše, Li Poa a Gándhího, používali příběhy, mýty, podobenství a osobní historii k poučení, ilustraci a vedení myšlení svých žáků (Zabel, 1991, s. 32).

Vyprávění se tak vyskytuje v předávání znalostí už po celá staletí, přesto se metoda storytellingu vrátila do učení až v poslední době.

Přestože je myšlení komplexní činností, závisí do značné míry na vyprávění příběhů a porozumění příběhu. Lidé si pamatují, co se jim stalo, a vyprávějí ostatním lidem, co si pamatují. Právě toto sdílení může zlepšit porozumění tomu, co se stalo, a to jak pro vypravěče, tak pro posluchače. Často se stává, že když vyprávíme nebo posloucháme

příběh, naše obvyklé mentální nastavení, běžné každodenní referenční rámce a systémy přesvědčení jsou více či méně přerušeny a na okamžik či dva pozastaveny (Abrahamson, 1998, s. 442).

Storytelling je slovo pocházející z angličtiny, v češtině vyprávění příběhů, které se přesně podle doslovného překladu zabývá vyprávěním příběhů. Podle Voráčkové (dle americké Národní storytellingové asociace – dnes již známé jako Mezinárodní storytellingové centrum¹), je storytelling umění, jak za využití jazyka, hlasu, pohybu a gest seznámit živé publikum s příběhem a jeho základními prvky a obrazy. Specifickým znakem storytellingu je přímý kontakt vypravěče s publikem. Úplný proces se kompletuje až ve vědomí posluchače, kdy je zapojována jejich představivost, zkušenost s jinými příběhy, cit pro rytmus vyprávění atd. Možnost přímé interakce s publikem odlišuje storytelling od rozhlasových pořadů založených na vyprávění, různých forem digitálního storytellingu či čtení. Vyprávěný příběh tak nemusí mít fixně danou podobu, ale vypravěč jej může improvizovaně pozměňovat právě v reakci na podněty publika (Voráčková, 2022, s. 12,13).

Storytelling je živý popis myšlenek, přesvědčení, osobních postojů, názorů a životních zkušenostech prostřednictvím příběhů nebo vyprávění, které vyvolává silné emoce a vjemy. Je to cílená komunikace k oceňování, sdílení a zžitkování znalostí jednotlivců. Umožňuje vyjádřit emocionální aspekty i faktický obsah, což umožňuje vyjádření nevyřčených znalostí (které je obtížné zprostředkovat). Také poskytuje širší kontext, v němž znalosti vznikají a tím zvyšuje potenciál pro smysluplné sdílení znalostí. Tím, že jsou fakta předávána formou vyprávění se zvyšuje pravděpodobnost, že dojde k učení a jeho předávání (Serrat, 2017, s. 839-842).

Jako jiné metody i storytelling má své charakteristické prvky. První je u storytellingu **interakce**. Vyprávění je výsledkem interakce a spolupráce mezi vypravěčem a jeho publikem. Dále **využívá slov a mluveného projevu**. Slovo, respektive mluvená řeč, je základním stavebním kamenem storytellingu. Typické je také **využití hlasové modulace, fyzického pohybu či gest k ilustraci vyprávění**. **Přesvědčivost** vyprávění závisí nejen na samotném příběhu, jeho barvitosti či emocionální síle, ale i na jeho podání. Podle toho, jak je kladen důraz na nonverbální složku vyprávění, se výrazněji odlišují nejen jednotliví vypravěči, ale i například jednotlivé směry ve storytellingu. Příznačná je také **prezentace příběhu**. V závislosti na kultuře se definice příběhu proměňuje. Silnou roli také hraje situační kontext: co je v jedné situaci hodnoceno jako příběh, může v jiné nabýt odlišný status (např. svědecká výpověď v kriminálním případě). Recitovaná poezie či stand-up comedy občas také využívají příběhu, a pokud daná prezentace zahrnuje i ostatní čtyři zde zmíněné charakteristiky, můžeme je označit jako formu storytellingu. Osobitá je i **aktivizace**

¹ The International Storytelling Center Dostupné z: <https://www.storytellingcenter.net>

představivosti posluchačů. Během storytellingu si každý posluchač individuálně ve své mysli konkretizuje obraz vyprávění. Od posluchače se předpokládá, že si bude ve svém vědomí aktivně utvářet živé a komplexní obrazy, akce, charaktery či událost příběhu, a to na základě vypravěčovy performance, a ten se tak stává spoluvůrcem příběhu, který poslouchal (Voráčková, 2022, s. 14 - 17).

Tyto charakteristiky však nejsou jedinými kritérii udávajícími storytelling, podle Lugmayera (2017) se skládá ze čtyř složek. Perspektivy, narativu, interaktivity a média. Perspektiva je vždy pro posluchače známá jen z pohledu vypravěče, který dodává příběhu emoce a tón. Narativ udává skutečný obsah, z prvků příběhu jako časová posloupnost děje, prostor, dějové linie, příčiny a důsledky dějových akcí a zápletka. Interaktivita je zapojení posluchače do příběhu, kdy se obecnost může realizovat u vytváření děje nebo ho ovlivňovat. Médium je způsob předání, může být orální, písemný nebo přes digitální technologie (televize, rádio, virtuální realita).

Podle Serrata (2017) je storytelling jeden z nejlepších způsobů jak:

- jednoduše sdělovat složitá témata,
- propojovat lidi a myšlenky,
- vytvářet smysl, soudržnost a význam,
- efektivně pracovat v sítích,
- vytvářet hodnotné popisy situací, v nichž se uplatňují znalosti a nacházejí řešení,
- zkoumat organizační hodnoty a kulturu,
- dát prostor k nadechnutí a umožnit vznik různých perspektiv,
- inspirovat představivost a motivovat k akci,
- podněcovat změny.

Storytelling ve výuce probíhá dvěma způsoby, jako ústní storytelling a digitální storytelling. Ústní storytelling, kdy vypravěč naživo přímo předává zážitky. Ústní forma také poskytuje možnost dialogu mezi vypravěčem a studenty, což umožňuje poskytnout studentům, za pomoci interakce doplnění mezer v jejich představách a získat reálný pohled na věci co je aktuálně zajímaví. Při digitálním storytellingu se příběh šíří přes internet, což umožňuje přístup k širšímu publiku. Příběhy, které jsou vyprávěny často reflektují reálnou zkušenost (Storytelling, klíčová kompetence pedagoga, [online]).

Ve skutečnosti se vyprávění příběhů přirozeně objevuje ve třídě, když si studenti navzájem nebo s vyučujícím vyprávějí své vlastní životní zkušenosti. Storytelling se ve vysokoškolském vzdělávání používá stále častěji a zdá se, že pomáhá studentům kriticky myslet a chápat obsah personalizovaným způsobem. Jeho použití pomáhá při definování odborných aspektů textů tím, že poskytuje stručné a konkrétní příklady. Vyprávění příběhů je důležitou technikou v procesu učení a porozumění. Jednotlivci si lépe porozumí na konkrétních příkladech než na základě vágních abstrakcí a zobecnění, které nemají žádný vztah k životním zkušenostem, neboť sdílení zkušeností pomocí prostředku vyprávění příběhů umožňuje jednotlivcům vybudovat most vzájemného porozumění. To

usnadňuje pospolitost a sdílení rezonance zkušeností. Příběh poskytuje jednotlivcům rámec a kontext pro lepší pochopení druhých tím, že poskytuje klíč k jejich vlastnímu rozsáhlému rejstříku zkušeností. Posлуhač je tak schopen smysluplně se vztahovat k bodu vypravěče v kontextu tím, že pracuje s osobními zkušenostmi, které vedou k hlubšímu a trvalejšímu porozumění, než by bylo možné při zobecnění. Vypravěč a posluchač se setkávají na kognitivní a emocionální úrovni, která posluchači umožňuje vztahovat se k vypravěči z vlastního osobního rámce, a tím zároveň pochopit vypravěčovo vnímání obsahu. To představuje pozoruhodnou, a přesto velmi častou mezilidskou zkušenost. Umění pedagoga při využití storytellingu k tomuto účelu spočívá v tom, že pomáhá studentům dosáhnout porozumění prostřednictvím sdílení příběhů, které se přímo vztahují k obsahu kurzu. Při správné aplikaci jim pomůže opustit některá omezení jejich běžného každodenního pohledu na svět, aby mohli dosáhnout stavu vnímavosti vůči vzdělávacímu procesu, který prožívají. Úkolem studenta je naučit se vlastním úsilím porozumět obsahu novým a efektivním způsobem (Abrahamson, 1998, s. 440 - 446).

Storytelling ve výuce sociálních pracovníků může probíhat za účasti lidí se zkušeností ze sociální práce. Mohlo by se jednat o klienty sociálních služeb, sociální pracovníky a další. V prostředí vzdělávání sociálních pracovníků, ve svém projektu realizovaném Ostravskou univerzitou, se vypravěčem neboli jak popsali ve svém projektu Konzultanti z praxe, člověk, který přináší svou zkušenost z oblastí pro sociální pracovníky zásadních jako: duševního zdraví, života s duševním onemocněním, sex byznysu, náhradní rodinné péče, života bez domova, výkonu trestu odnětí svobody, života seniorů, závislosti... (Ostravská univerzita – Fakulta sociálních studií, Konzultanti z praxe, [online]). Podobnou cestou se dává i tato práce.

Účast odborníků z praxe ve vysokoškolském vzdělávání v sociální práci je důležitým faktorem formování budoucích sociálních pracovníků. Zamýšleným cílem zapojení lidí se zkušeností do výuky je příprava studentů na budoucí setkání s uživateli služeb sociální práce v praxi, posílení hlasů lidí se zkušeností se sociální prací ve vzdělávacím procesu a v neposlední řadě také boření zaběhnutých stereotypů a předsudků u studentů sociální práce. Skupina by měla zahrnovat lidi s různorodými zkušenostmi s využíváním služeb sociální práce, kteří jsou ochotni ve výuce předávat svůj životní příběh a zkušenost se sociální prací studentům oboru sociální práce (Černá, Gojová, Kostelníková a Malík, 2019, s. 4).

Není možné se na všechny situace předem připravit, protože nevíme, co studenti nebo odborníci řeknou a jak budou na sebe reagovat. To je také důvod, proč by měla být dáována přednost opakovaným seminářům před jedním setkáním, protože to nabízí možnost být flexibilnější a reagovat na konkrétní problémy během dalšího setkání (Geregová a Frišaufová, 2020, s. 325).

Každý vzdělávací proces ve vysokoškolském vzdělávání může posílit učení, pokud má spojení mimo svůj vlastní obsah, a storytelling toto spojení umožňuje. Storytelling lze jednoznačně považovat za základ učitelské profese (Abrahamson, 1998, s. 450).

Další využití storytellingu

Storytelling lze kombinovat i s jinými uměleckými formami. Vznik a rozvoj aktuálního storytellingového hnutí doprovází různé fúze a vzájemně prospěšná interakce s divadlem, hudbou, tancem, stand-up comedy atd. (Voráčová, 2022, s. 14).

Storytelling se také hojně vyskytuje různě po světě. Norsko výcvik storytelling vyučuje na vysokých školách, většinou se zaměřením na dramatickou výchovu. Jednou z nich je například Oslo University College. Zaměřují se na teorii storytellingu, storytellingovou praxi a trénink storytellingu. V Oslu je storytelling velmi oblíbený a odehrává se na nejrůznějších místech od divadel, kaváren, veřejných prostranstvích, v parcích, knihovnách a školách. Školy si do výuky často zvou profesionální vypravěče, nebo studenty storytellingu. Ve Evropě vypravěče zastřešuje Federace evropského storytellingu – Federation for European Storytelling (FEST)². Federace pravidelně pořádá diskuse, konference a každoroční festival. Vypravěči tak mohou být v kontaktu a spolupracovat na mezinárodních projektech (Voráčová, 2022, s. 15).

U nás se koná Mezinárodní vypravěčský festival Kolotoč příběhů, na podzim v Českých Budějovicích. Seskupení vypravěčů Storytelling CZ, sdružení se zaměřuje na možnosti využití storytellingu a zvýšení povědomí o této umělecké a vzdělávací formě. Ve své spolupráci spolupracovali např s lidmi s fyzickým hendikepem, kdy se tvořili příběhy, jaké to je s ním žít – Příběhy přes bariéry. V další spolupráci se zaměřili na to, jak vypadá život těch nejchudších rodin ve slumu v Bangladéši, na čemž spolupracovali i s organizací ADRA – Život ve slumu (Voráčová, 2022, s. 19) (Storytelling CZ, Homepage, [online]) Tyto spolupráce a příběhy by mohly být přínosné pro studenty sociální a humanitární práce, vzhledem k jejich zaměření.

Dalším příkladem využití storytellingu jsou živé knihovny. Podporují začlenění jednotlivců do společnosti a snaží se omezit předsudky. Jedná se o mezinárodní iniciativu, která se snaží překonat diskriminaci a podporovat rovnost tím, že umožňuje lidem setkat se s lidmi, kteří mají jiné zkušenosti nebo pozadí než oni sami. Tento koncept se snaží podpořit dialog a porozumění mezi lidmi různých kultur a zvyklostí a pomoci tak vytvořit tolerantnější a otevřenější společnost. Podobně jako v tradiční knihovně si návštěvník může vybrat knihu z různých titulů, ale rozdíl spočívá v tom, že v živé knihovně jsou "knihy" ve skutečnosti lidé a "čtení" je konverzace. Tato metoda byla vytvořena skupinou aktivistů v Dánsku pro hudební festival Roskilde v roce 2000 s cílem odbourávat předsudky a snižovat riziko napětí a násilí prostřednictvím jednoduchých

² <https://fest-network.eu/about-storytelling/>

rozhovorů s lidmi z vyčleněných skupin. Od té doby se tato metoda rozšířila do více než 60 zemí po celém světě. Hlavní myšlenkou živé knihovny je umožnit osobní setkání a rozhovor s lidmi, kteří jsou často stigmatizováni nebo vyloučeni, což může vést k lepšímu porozumění a snížení předsudků (Human Library dle Brnoforyou (2017), Živá knihovna, [online]).

Unikátní charakter živé knihovny spočívá především v tom, že se nejedná o klasickou přednáškovou činnost, ale o otevřený dialog, který umožňuje přímou konfrontaci vlastních postojů. Tato metoda pomáhá překonávat komunikační bariéry mezi zástupci různých společenských skupin a podporuje vzájemné vztahy mezi nimi. Program umožňuje studentům setkat se s lidmi, které by jinak pravděpodobně nepotkali nebo s nimi neměli příležitost hovořit z různých důvodů. Tímto způsobem se studenti mohou zabývat otázkami diskriminace, sociálního vyloučení, extremismu a rasismu na základě osobních zkušeností, což napomáhá bořit předsudky a stereotypy (Amnesty international, Živé knihovny, [online].).

2 Rešerše

Vyhledávání literárních zdrojů bylo co nejvíce specifikované na téma storytellingu. Především zaměřené na jeho možnosti využití a přínosy. Velká část vyhledávání v českém prostředí vedla k nalezení kvalifikačních prací, z nich jsem dále mohla čerpat bližší a odbornější zdroje k technice storytellingu.

Při vyhledávání byly zdroje hledány přes databáze Google scholar, knihovny Univerzity Palackého, EBSCO, Web of science, Scopus a další. Vyhledávání probíhalo od prosince 2022 do duben 2023. Byly položeny omezení: český a anglický jazyk, časové ohraničení od 2010 po současnost.

V časopise Sociální práce/Sociální práca jsem našla články nejvíce se v českém prostředí přibližující mé představě zapojení storytellingu ve výuce na vysoké škole.

Klíčová slova pro vyhledávání

- Storytelling
- Storytelling ve výuce / Storytelling in education
- Storytelling ve výuce sociálních pracovníků / Storytelling in education of social workers
- Vzdělávání sociálních pracovníků / Education of social workers

Druhou částí vyhledávání literatury se stalo vyhledávání k analýze potřebnosti, které bylo zaměřené na otázku je-li výuka na vyšších odborných školách a vysokých školách zastaralá, neboli reaguje na aktuální požadavky na trhu práce? Čímž jsem se dostala k otázce je-li potřeba začleňovat nové metody do výuky.

Klíčová slova

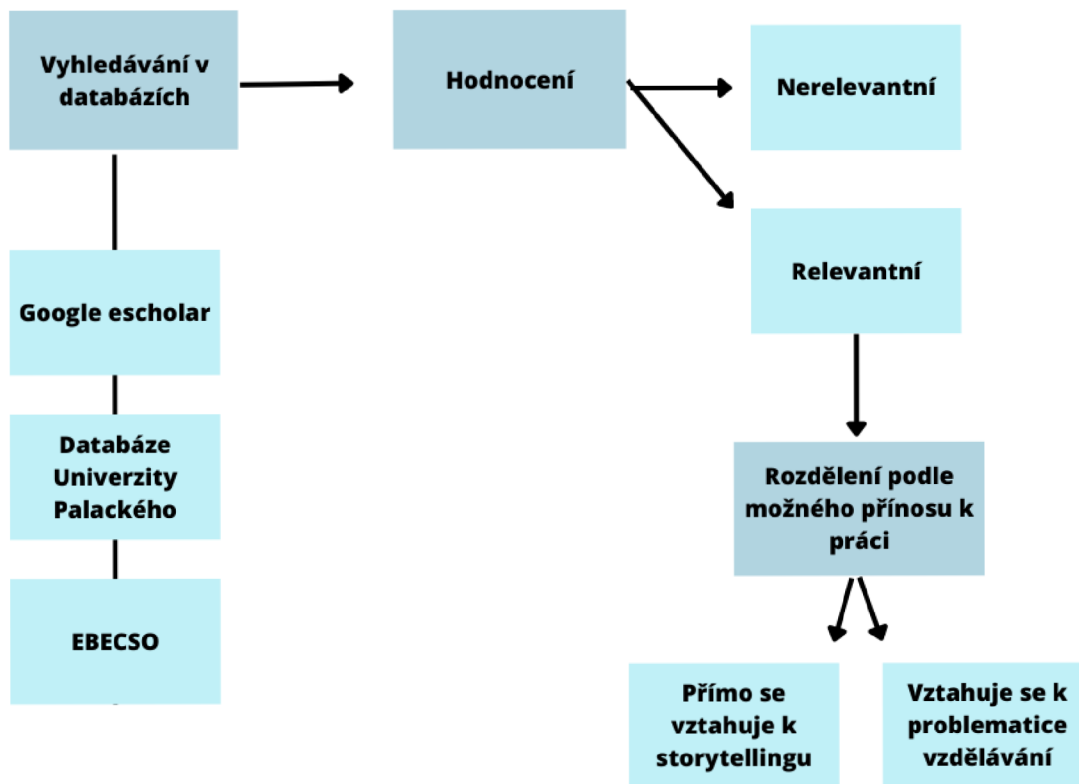
- Zpráva o hodnocení vzdělávání na vysokých školách
- Hodnocení vzdělávání vysokých škol
- Kvalita vzdělávání na vysokých školách
- Kvalita terciárního vzdělávání
- Zastaralost vzdělávání
- Zastaralost terciárního vzdělávání

Následující grafy představují strategii vyhledávání.

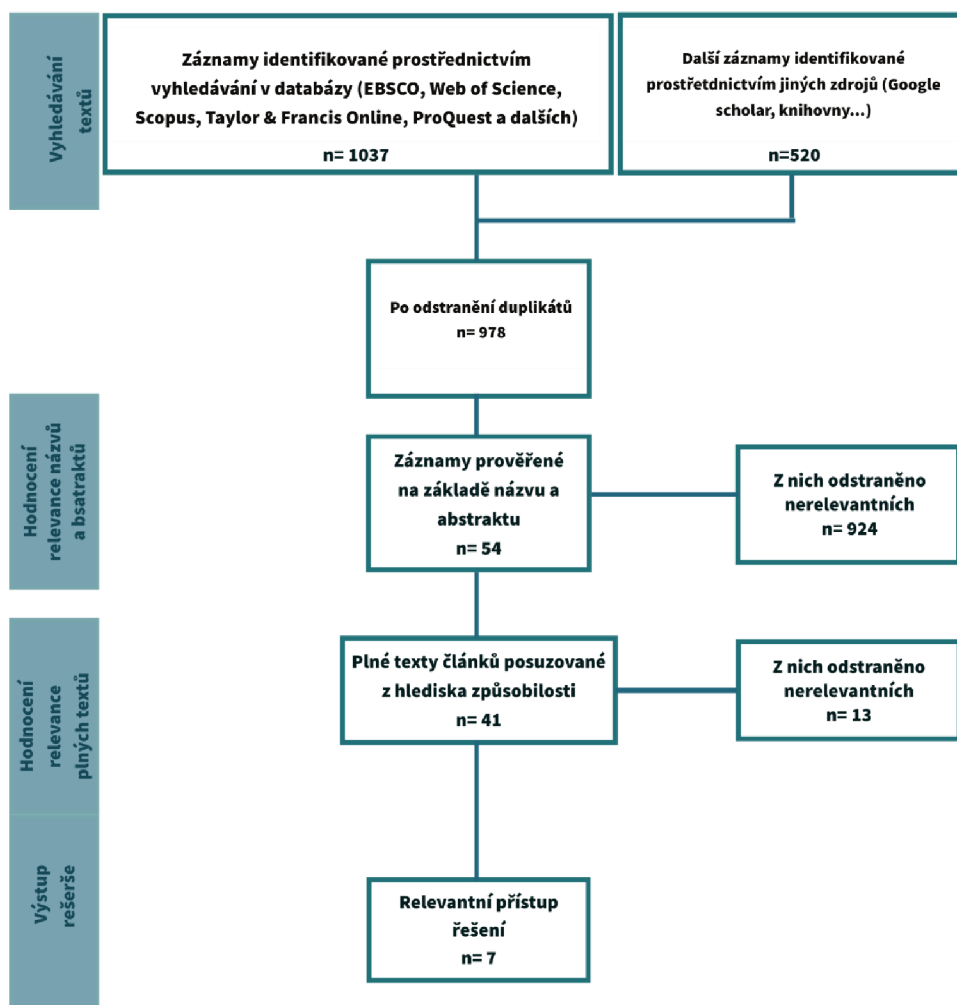
První graf znázorňuje myšlenkovou mapu postupu u rešerše, kdy jsem uvedla tři nejvíce využívané databáze, a postup dělení výsledků.

Druhý popisuje flow diagram rešerše. Při vyhledávání přes databáze EBSCO, Scopus a další se počet vyhledávání rovnal 1037. Vyhledávání přes Google scholar, knihoven a dalších vyhledavač našel 520 výsledků. Manuálním výběrem po nahlédnutí

do abstraktů, obsahů, či přímo textu jsem výběr zúžila na 7 relevantních k cíli práce. Zdroje se skládají z: knih zaměřených na vzdělávání a vzdělávání sociálních pracovníků, článků z odborných časopisů (jako Sociální práce/Sociálna praca, Social work education...), článků na internetu, kvalifikačních prací, metodik. Při hledání zdrojů jsem se snažila dostat co nejbližší původnímu autoru/ původní myšlence, a tak spousta zdrojů sloužila jako přenašeči.

Obrázek 1: Myšlenková mapa k rešeršnímu postupu

Graf 1: Rešeršní diagram

Jak z grafu vyplívá výstupem rešerše je 7 relevantních zdrojů. Zde jsou krátce shrnuty jejich obsahy a souvislost s prací.

The changing nature of work 2019 World Development Report se zaměřuje na budoucnost práce v kontextu zrychlujících se technologických inovací. Zpráva zdůrazňuje význam lidského kapitálu, včetně dovedností, při přípravě na budoucnost práce. Pro práci je přínosná především svými závěry analýzy v oblasti vzdělávání a požadavků na budoucí uplatnění (World Bank Group, 2019).

Článek „Šok i osvěžení“: *participace expertů* – uživatelů služeb ve výuce sociální práce na vysoké škole se zaměřuje na výzkum přínosů a limitů participace lidí se zkušeností ve výuce sociální práce na vysoké škole. Výsledků bylo dosaženo za užití metody fokusních skupin. Na základě zjištění článek uvádí doporučení pro zapojení uživatelů služeb do výuky, čímž přímo napomáhá myšlence této práce (Frišaufová a Geregová, 2018).

Článek *People with experience of long-term drug use and homelessness teaching with us: experts by experience participation in university social work education*, navazuje na předchozí článek se závěry již z dvou leté zkušenosti. Článek stejně jako ten předchozí uvádí výsledky a doporučení pro spolupráci s účastí s uživateli služeb, slouží tak jako příklad dobré praxe a podklad pro projekt (Geregová a Frišaufová, 2020).

Souvislosti technologických inovací a systému vzdělávání, cílem článku je identifikovat změny ve vzdělávání v důsledku měnících se podmínek na trhu práce, které přinášejí technologické inovace. Výzkum poukazuje na to, že současný vzdělávací systém je nedostatečný a vzdělávací programy se nepružně přizpůsobují vyvíjejícím se požadavkům trhu práce. I tento článek dokládá hlavní myšlenku práce, a to, že vzdělávání je potřeba neustále aktualizovat vzhledem k podmínkám ze strany zaměstnavatelů (Wildmannová, 2019).

Plán realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023 od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, představuje nedílnou součást strategického řízení vysokoškolského vzdělávání v České republice a implementační nástroj Strategického záměru pro oblast vysokých škol. Obsahuje prioritní cíle, podle nichž by se mělo školství dále rozvíjet. Zmiňuje kompetence nezbytné pro život a praxi ve 21. století, na které se zaměřuje i tento text (MŠMT, 2022).

Metodika spolupráce se skupinou konzultantů z praxe, představuje návod, jak fungovat s lidmi se zkušeností. Reagují na dřívější zkušenosti vyučujících se zapojováním uživatelů služeb sociální práce do výuky, kde ne vždy bylo zapojení uživatelů účinné a mohlo docházet k posílení stereotypů a morálnímu odsouzení uživatelů. Metodika představuje dobrou praxi zapojení storytellingu do výuky sociálních pracovníků (Černá a kol., 2019).

Článek *Storytelling as a pedagogical tool in higher education* je zaměřený na teorii storytellingu ve vyšším vzdělávání. Popisuje historii storytellingu a výhody využití této metody při vzdělávání. Což je shodné s cílem této práce (Abrahamson, 1998).

Rešerše poskytla potřebné zdroje pro tuto a zároveň odhalila již existující projekty na bázi podobných myšlenek začlenění lidí se zkušeností do výuky sociálních pracovníků i v České republice. Z nich je možno si tak pro realizaci vzít příklad a ponaučení.

3 Analýza potřebnosti

Tato kapitola je zaměřená na analýzu potřebnosti. Prvním cílem je zjistit, zda je potřebné přinášet do výuky inovace a nové metody s cílem zlepšovat připravenost studentů na praxi. Druhým potom nalézt příklady dobré praxe zapojení lidí se zkušeností do výuky.

Kapitola je členěna do několika podkapitol. Ty první popisují různé analýzy a výzkumy na vzdělávání a profesní připravenost nejprve ve světě a poté v ČR, další kapitola přináší přehled nezbytných dovedností dle analýz a výzkumů pro budoucí uplatnitelnost. Kapitoly 3.2. se zaměřují na dobrou praxi, popisují příklady zapojení lidí se zkušeností do výuky sociálních pracovníků, na Masarykově a Ostravské univerzitě. Kapitola 3.3 se zaměřuje na studenty jako cílovou skupinu. Kapitola 3.4. se zabývá popisem metod. Předposlední kapitola se specifikuje na stakeholdery, na jejich potřeby a důležitost při zapojení storytellingu. Nakonec kapitola uvádí shrnutí analýzy.

3.1 Příčiny a dopady na cílovou skupinu

Příčiny jsou zde chápány jako vzdělání, cílovou skupinu představují studenti.

3.1.1 Celková analýza vzdělávání a profesních požadavků ve světě

Jedna z největších výzev, se kterou se celosvětové školství potýká je připravenost pro budoucí povolání. Požadavky se totiž neustálou modernizací a robotizací pořád mění. A je jasné, že dnešní školáci už budou pracovat na pozicích, které ještě dnes neexistují. V době, kdy světová ekonomika roste a míra chudoby je na úrovni nejnižší v historii, bylo by snadné se uspokojit a přehlížet hrozící problémy. Jedním z nejzávažnějších je budoucnost práce. Doba, kdy jsme zůstávali na jednom pracovním místě nebo v jedné společnosti po mnoho let, se pomalu mění. V současném ekonomickém prostředí se očekává, že budoucí pracovníci budou mít během své kariéry pravděpodobně několik zaměstnání, což znamená, že se budou muset učit a rozvíjet své dovednosti po celý život (World Bank Group, 2019, s. vii).

Od terciárního vzdělávání se očekává, že slouží jako platforma pro inovace. Jaký má toto vzdělávání význam pro budoucí práce záleží na tom, jak se do něj daří začleňovat neustálé získávání dovedností a flexibility. Investice do lidského kapitálu nejsou jen záležitostí ministrů zdravotnictví a školství, ale měly by být také jednou z hlavních priorit hlav států a ministrů financí (World Bank Group, 2019, s. viii, 77).

Lidé žijící ve vyspělých ekonomikách jsou znepokojeni rozsáhlým dopadem technologií na zaměstnanost. Tento znepokojivý scénář je však vcelku neopodstatněný. Je pravda, že v některých vyspělých ekonomikách a zemích se středními příjmy dochází

k úbytku pracovních míst ve výrobě kvůli automatizaci. Pracovníci vykonávající rutinní úkoly, které jsou "kodifikovatelné", jsou nejzranitelnější vůči nahrazení. Přesto technologie poskytují příležitosti k vytváření nových pracovních míst, zvyšování produktivity a poskytování efektivních veřejných služeb. Prostřednictvím inovací vytváří technologie nová odvětví a nové úkoly. Automatizace zvyšuje nároky na kognitivní dovednosti. Investice do lidského kapitálu jsou prioritou, aby se co nejlépe využila tato rozvíjející se ekonomická příležitost (World Bank Group, 2019, s. 2 - 3).

Je potřeba zdůraznit souvislost mezi investicemi do zdraví a vzdělání a produktivitou budoucích pracovníků. Lepší možnosti vzdělávání dospělých umožňují těm, kteří ukončili školní docházku, rekvalifikovat se podle měnících se požadavků trhu práce. Technologický pokrok na trhu práce snižuje poptávku po určitých povoláních a dovednostech, čímž se některé odborné tituly stávají zastaralými. Vede tak také k znehodnocení specifických dovedností ve srovnání s dovednostmi obecnými. Systémy terciárního vzdělávání by měly garantovat minimum přenositelných kognitivních dovedností (World Bank Group, 2019, s. 4, 78 - 79).

Vzhledem k tlaku na odpovědnost vzdělávacího systému je vysokoškolské vzdělávání v kritickém hledáčku veřejnosti a tvůrců politik. Mnohé instituce reagují na problémy: zlepšují kvalitu výuky, snaží se kontrolovat náklady na studium, hodnotí vzdělávací programy, zvyšují přístup menšinových studentů a připravují studenty na znalosti a dovednosti pro dobrou budoucnost (Ballantine, Hammack a Stuber, 2017, s. 465).

Nicméně této problematice čelí celý svět. Inovace se budou nadále zrychlovat, ale rozvojové země budou muset rychle přijmout opatření, aby mohly konkurovat ekonomice budoucnosti. Budou muset naléhavě investovat do svých lidí, zejména do zdravotnictví a vzdělávání, které jsou základními stavebními kameny lidského kapitálu, aby využily výhod technologií a otupily jejich nejhorší narušení. V současné době však příliš mnoho zemí tyto zásadní investice neprovádí. Vysokoškolsky vzdělaní absolventi tvoří v současné době téměř 30 % nezaměstnané pracovní síly na Blízkém východě a v severní Africe (World Bank Group, 2019, s. vii, 4).

V roce 2012 byl do bakalářských programů v čínské zvláštní administrativní oblasti Hongkong přidán další rok všeobecného vzdělávání, který se zaměřuje na řešení problémů, kritické myšlení, komunikaci, vedení a celoživotní učení. Zdá se, že u velké většiny studentů tato změna účinně podporuje žádoucí vlastnosti absolventů. Dalším způsobem je inovativní pedagogika. Fakulta architektury a environmentálního designu na College of Science and Technology-University of Rwanda prosazuje po učení, které zahrnují otevřené hodnocení, možnosti zpětné vazby a progresivní učební plán, který vyvažuje akademickou náročnost s podporou studentů. Tyto přístupy zlepšily dovednosti studentů v oblasti kritického myšlení. V průzkumu mezi zaměstnavateli inženýrů v Indii byly sociálně-behaviorální dovednosti z hlediska jejich významu pro zaměstnatelnost

čerstvých absolventů zařazeny na první místo nebo nad technickou kvalifikaci a pověření. Průzkumy mezi zaměstnavateli v Bulharsku, Gruzii, Kazachstánu, Bývalé jugoslávské republice Makedonii, Polsku, Ruské federaci a na Ukrajině ukazují, že zaměstnavatelé považují nedostatek sociálně-behaviorálních dovedností za přinejmenším stejně problematický jako nedostatek technických dovedností. Prozíravé univerzity hledají způsoby, jak mohou dospělí studenti získat sociálně-behaviorální dovednosti. Nizozemské odborné vysoké školy nabízejí podnikatelské kurzy zaměřené na zlepšení nekognitivních dovedností, jako je týmová práce a sebedůvěra. V Tunisku se zavedením podnikatelského kurzu, který kombinuje podnikatelskou přípravu s osobním koučinkem, přetvořily behaviorální dovednosti vysokoškolských studentů. V Číně kombinace kooperativního učení a hraní rolí zlepšila sebevzdělávací schopnosti a komunikační dovednosti vysokoškolských studentů v hodinách farmakologie. Lepší výuka sociálně-behaviorálních dovedností však vyžaduje vhodné učební osnovy a přesné měření, zejména v kontextu zemí s nízkými příjmy a venkovských oblastí (World Bank Group, 2019, s. 80).

Ať už budoucnost přinese cokoli, investice do lidského kapitálu jsou politikou, které nelze litovat a která připravuje lidi na budoucí výzvy (World Bank Group, 2019, s. 5).

3.1.2 Terciární vzdělávání v ČR

Terciární vzdělávání má mnoho cílů, z nichž jeden je uspokojení poptávky na trhu práce po kvalifikovaných pracovnících. Absolventi by měli být schopni splňovat náročné požadavky při výkonu své profese, což by přispělo k lepší vzdělanosti obyvatelstva a lepšímu ekonomickému rozvoji. Nicméně, zůstává otázkou, zda jsou dnešní vysoké školy schopny připravit své studenty na kvalifikovaný výkon dané profese, aktivně reagovat na požadavky trhu práce a tím zajistit rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Ve srovnání se zahraničními vzdělávacími systémy, není v českém terciárním vzdělávání kladen výrazný důraz na praxi během studia, to vede k tomu, že většina absolventů vysokých škol nemá dostatek praktických zkušeností. Vyšší odborné školy jsou na druhé straně více zaměřeny na praktickou zkušenost (Forejtová, 2019, s. 56).

Vzdělávací systém musí být jasně propojen s trhem práce. Nabídka na straně absolventů a poptávka na straně podniků musí být koordinována. V současné době je nesoulad mezi kvalifikací absolventů a požadavky podnikatelské sféry, což je velkou překážkou rozvoje české ekonomiky. Negativní dopad na počet absolventů bude mít i demografický vývoj. Nemůžeme si dovolit udržovat český vzdělávací systém financovaný z veřejných prostředků, který produkuje absolventy sice vzdělané, ale nepřipravené pro trh práce. V současné době existuje nesoulad mezi vzděláním absolventů a poptávkou firem, což brzdí rozvoj české ekonomiky jako celku.

Hospodářská komora ČR prosazuje potřebu propojení vzdělávacího systému s trhem práce. Tvrdí, že český vzdělávací systém nemůže nadále produkovat absolventy, kteří jsou sice vzděláni, ale nejsou schopni své vzdělání uplatnit (Hospodářská komora České republiky, Cíle a strategie vzdělávání, [online]).

Hospodářská komora české republiky, která se dlouhodobě soustředí na vzdělávání, se snaží zajistit, aby nabídka absolventů odpovídala poptávce firem. Cílem je minimalizovat nesoulad mezi kvalifikací absolventů a požadavky zaměstnavatelů, který je v současné době často patrný. Proto plně podporuje zavedení kvalitní predikce trhu práce, aby bylo možné předpovědět, které obory budou v následujících 5-10 letech nejvíce poptávané na trhu práce (Wildmannová, 2019, s. 458).

Dle Wildmanonové (2019) je české vzdělávání je na všech úrovních zastaralé a vyšší odborné a vysoké školy netvoří výjimku. Příprava na trh práce neodpovídá aktuálním požadavkům a nepřipravuje adekvátně pracovníky na tento přechod. Obor sociální práce není výjimkou. Proto je potřeba zavádět nové metody a aktualizace studia.

3.1.3 Na co je důležité se u vzdělávání nyní zaměřit

Iniciativa Průmysl 4.0, kterou zpracovalo MPO³ v roce 2016, také zohledňuje dopady Průmyslu 4.0 na vzdělávání. Tvrdí, že aby bylo možné plně využít nových příležitostí, které tato revoluce nabízí, bude třeba výrazně inovovat vzdělávací systém. Nové předměty a studijní obory budou muset být zavedeny, aby bylo možné reagovat na nové profesní požadavky. Kromě toho budou klíčové přenosné dovednosti, jako **schopnost řešit problémy, pracovat s informacemi, najít logické souvislosti a umět se rozhodovat na základě automatického vyhodnocování dat**. Dle těchto poznatků bude potřeba klást důraz na **rozvoj intrapersonálních a interpersonálních dovedností** a cíleně dbát o maximální rozvoj každého studenta (Wildmannová, 2019, s. 458 - 459).

Mnoho pracovních míst dnes a mnoho dalších v blízké budoucnosti bude vyžadovat specifické dovednosti jako **odbornost, řešení problémů, kritické myšlení, vytrvalost, empatie a spolupráce** **týmová práce, odolnost, sebedůvěra, vyjednávání a sebevyjádření** (World Bank Group, 2019).

Dle Wildmannové (2019) z důvodů technologických pokroků se budou do budoucna vyžadovat schopnosti, které mohou zastávat jen lidé, jako dovednost **komplexního řešení problémů, schopnost mezilidské interakce, kritické myšlení, argumentace**. Od absolventů, se v dnešní době na trhu práce upřednostňují dovednosti na které, výuka dostatečně nepřipravuje, jako např. **komplexní řešení problémů, schopnost mezilidské interakce, kritické myšlení, argumentace, práce v týmu, řízení zaměstnanců** nebo **rozpoznávání emocí**.

³ Ministerstvo obchodu a průmyslu

3.2 Příklady dobré praxe zapojení lidí se zkušeností do výuky

3.2.1 Konzultanti z praxe

Ostravská univerzita v rámci svého projektu Konzultanti z praxe začlenila metodu storytellingu na fakultě sociálních studií. Projekt probíhá již od června roku 2018 (Ostravská univerzita Fakulta sociálních studií, Konzultanti z praxe, [online])

Tento projekt se umístil mezi 30 nejlepšími v roce 2020 v ceně Sozial Marie, která oceňuje nejlepší projekty v sociálních inovacích. Podle realizátorů projektu na vysokých školách při odborné přípravě budoucích sociálních pracovníků chybí úhel pohledu z perspektivy znevýhodněných cílových skupin. Projekt přes semináře, interaktivní hodiny, diskuse a setkávání studentů a osob z cílových skupin bojuje proti tomuto nedostatku. Jednotlivci se zkušenostmi složité životní situace, kteří v současnosti nebo v minulosti využívali sociální služby, prostřednictvím vlastního vyprávění sdílí se studenty životní zkušenosti a pomáhají identifikovat potřeby lidí v obtížných životních situacích. Ve výuce působí jako spolu-lektoři. Univerzita si tak připravuje studenty na jejich práci, jak čelit diskriminaci, pracovat s uživateli drog, otázkou bezdomovectví a dalšími tématy. Studenti sociální práce by tak měli být lépe připraveni na budoucí praxi. Díky projektu se prohlubují vztahy studentů a přednášejících čímž otevírá nové perspektivy v oboru sociální práce. Zároveň takto pomáhá osobám, které jsou často vyloučeni z trhu práce, tím že jim nabízí pracovní příležitost. Cílem projektu je díky sdílení ukončit diskriminaci a sociální stigma (Sozial Marie Prize for Social Innovation, Lidé se sociálním znevýhodněním jako „Konzultanti z praxe“ [online])
Zároveň s konzultanty vznikly výuková videa, která pro školu slouží i po ukončení spolupráce s konzultanty, a tak jejich příběhy mohou stále zapojovat do výuky. Byla využívána také v době distanční výuky (Čtvrtečková, Storytelling – Konzultanti z praxe, prezentace).

V rámci zkvalitnění analýzy potřebnosti, jsem s vyučující Ostravské univerzity magistrou Markétou Čtvrtečkovou uskutečnila rozhovor. Chci jí a vyučujícím z Katedry sociální práce FSS Ostravské univerzity poděkovat za jejich ochotu sdílet se mnou svoje zkušenosti se zapojením storytellingu do výuky sociální práce, které velmi napomohli v tvorbě této práce.

Tato práce není změřená na metodu výzkumného rozhovoru ale na projekt, a tak budou v textu shrnuty jen části rozhovoru relevantní k účelu práce.

Jako konzultanty vybírají jen lidi se zkušeností, protože chtějí i jim předat tímto projektem přidanou hodnotu. Velmi důležitou část celého projektu tvoří příprava a práce se skupinou. Je důležité, aby se konzultanti cítili jako členi týmu, proto jsou často společná setkávání i s vyučujícími a společně utváří podobu výuky. Vztahy jsou

základním prvkem systému podpory, vytváří bezpečný prostor pro sdílení a motivaci. Díky dlouhodobé spolupráci a zkušenostem, vidí formát storytellingu jako nedostačující a limitující. Vyučující i konzultanti vyjadřují potřebu pro větší interakci.

Výsledky rozhovoru slouží jako podklad pro vypracování projektu. Dle rozhovoru a zkušeností by se dalo říci, že výsledky projektu jsou shodné s výsledky výzkumu na Masarykově univerzitě popsané v následující kapitole.

3.2.2 Výzkum na přínosy a limity participace expertů z praxe na výuku sociální práce na vysoké škole z pohledu všech zúčastněných

Na Masarykově univerzitě v Brně uskutečnili výzkum na přínosy a limity participace expertů z praxe na výuku sociální práce na vysoké škole z pohledu všech zúčastněných. Lidi se zkušeností jsou označováni jako experti, protože poukazují na přístup, ve kterém jsou zkušenosti, názory a postoje uživatelů služeb pokládány za výzkumný zdroj vědění v sociální práci. Tento výzkum se konal v rámci magisterského předmětu Kritická sociální práce, kde začlenili v prvním roce do výuky tři experty. Experti za sebou měli dlouhodobou zkušenost s užíváním nelegálních drog a také velmi bohatou zkušenost s tím, že byli klienty sociální práce a dalších pomáhajících profesí. V druhém roce spolupracovali se čtyřmi odborníky, kteří mají zkušenosti s různými formami bezdomovectví. Byli vybráni na základě předchozí spolupráce na konferenci, na kterou byli také pozváni v roli expertů z praxe. Za účast dostávali všichni experti honorář. Zapojení do výuky proběhlo v rámci třech seminářů a zúčastnilo se 24 studentů v prvním roce a 22 v druhém. První dva semináře byli z mého pohledu pojmuty podobnou perspektivou jako při storytellingu, kdy měli experti prostor mluvit o svých zkušenostech. Na posledních studentů ve skupinách prezentovali návrhy systémových změn nebo projekty, které by pomohly řešit některé z problémů, o kterých experti mluvili na předchozích hodinách. Poté následovala diskuse, kde studenti dostávali zpětnou vazbu od expertů, vyučujících a sebe navzájem.

Výzkum probíhal technikou fokusní skupiny, protože skupinová diskuse umožňuje vytváření dat skrze interakci participantů mezi sebou. Díky polostrukturované skupinové diskusi bylo možné se doptávat na konkrétní otázky ohledně hodnocení přínosů a limitů zapojení expertů do výuky.

Záměrem bylo přistupovat k expertům jako ke kolegům, klást důraz na rovné postavení, bez ohledu například na dosažené vzdělání nebo zkušenosti s výukou.

Studenti oceňovali označení expert, protože to dle jejich názoru předcházelo stigmatizaci. Během výzkumu byla zdůrazňována neformálnost a přátelská atmosféra. V prvním roce část studentů vnímala experty více na úrovni sami se sebou, možná i díky tomu, že všichni experti byli ve věku 24–30 let, tudíž studentům věkově velmi blízko.

Z pohledu expertů, byla pro studenty nejpřínosnější přímo interakce s lidmi se zkušeností, kdy se i experti cítili lépe v této roli.

Během výzkumu docházelo ke zvědomování a narušování předsudků. Předně tím, že experti byli ve výuce prezentováni jako rovnocenní kolegové. Studenti totiž nebyli schopni rozeznat některé experty od vyučujících, když všechny viděli poprvé. Velký důraz hrálo vyjadřování expertů, zatímco u expertů s kultivovaným vyjadřováním nebyli studenti schopni rozeznat experty od učitelů. Možnost setkat se s bývalou uživatelkou drog, která narušuje stereotypní představu, hodnotili studenti jako velmi přínosnou. Dále k narušování stereotypů přispívalo sdílení osobních zkušeností jednotlivých expertů. Narušování stereotypů bylo pro studenty velmi významné. Často i konfrontace s vlastními předsudky.

Experti také působili jako zdroje nových znalostí. Výzkum sebou také přinesl pro studenty osobní a profesní rozvoj. Studenti se experty mohli setkat v jiném kontextu než v klasických rolích pracovník/stážista – klient, což také umožnilo jiné rozložení moci než v klasickém prostředí, které tomu dává nejrůznější limity. Studenti vnímali více úrovní nového poznání, jednou z nich byli znalosti z oblasti užívání drog/bezdomovectví a zároveň se změnila i jejich profesní role. Tato zkušenost je podpořila v tom, že se chtějí na situaci klientů dívat z více perspektiv. Podpořilo to tak jejich respekt ke klientům a důraz na porozumění situaci z jejich perspektivy. Zároveň nastalo uvědomění, že klienti jsou zdrojem vědění, které nemůže být nahrazeno nikým a ničím jiným. Pokud tedy chtějí porozumět životní situaci svých klientů z jejich perspektivy, je nezbytné se o jejich názor a pohled opravdu zajímat. Účast expertů na výuce také potvrdilo uvědomění, že zájem o klientův pohled a návrh řešení je důležitý také proto, že každému vyhovuje jiný přístup a potřebuje jiné zdroje podpory. Dle studentů je to teď spíše táhne k tendenci být pracovníky, kteří spíše umí poslouchat a bavit se s klienty, tedy pracovníkem zaměřeným na klientovu perspektivu. V budoucnu by bylo užitečné organizovat "uživatelské poradní orgány", aby tvůrci programů a služeb konzultovali své záměry s cílovou skupinou předem.

Pro experty byla velmi motivující a důležitá, možnost v sociální práci něco změnit, skrze svou angažovanost. Z pohledu expertů totiž studenti představují budoucnost sociálních služeb.

Velmi důležitou složkou výzkumu byla participace a zplnomocnění, týkala se jak studentů, tak expertů. Studenti se mohli učit participací přímo skrze participaci. Všichni byli uspořádáni do kruhu, aby mohli na sebe reagovat na vzájemně. Což navrhli a realizovali sami experti. Uspořádání židlí bylo velmi podobné jako v terapeutických komunitách a léčebnách, a studentům se tak naskytlá příležitost přiblížení tamní atmosféry. Mohla se tak více projevit kreativita, a také kruh dobře podpořil prostředí pro diskusi. Studenti si přišli zapojení, což podpořilo jejich motivaci i schopnost aktivně se zapojit do diskuse, což bylo zase podpůrné pro pocit zplnomocnění. Zplnomocnění

expertů probíhalo skrze participaci ve výuce, a probíhalo už v rámci přípravy seminářů. Struktura a obsah byl totiž diskutován společně s experty na společných setkáních. Dle expertů mít možnost říct svůj osobní příběh, který zároveň může pomoci někomu dalšímu, bylo velmi posilující. Zkušenost se zapojením do výuky některé experty podpořila v tom, že ve sdílení svých zkušeností chtějí pokračovat i nadále. Velkým přínosem pro ně bylo to, že mohou poskytnout lidem něco, z čeho můžou čerpat ve svém budoucím povolání. Jeden z limitů, se kterých se v rámci výzkumu setkali, byl ten že experti mohou mít tendenci na základě respektu ze strany studentů vstupovat do role někoho, kdo poučuje, než že pouze sdílí vlastní zkušenost a názory. Další možností pro zplnomocnění expertů bylo také to, že se dostali do prostředí vysoké školy. Což podpořilo jejich uvědomění, že pokud budou chtít, mohou na vysoké škole také jednou studovat. Posílilo to v nich pocit otevření nových možností, i díky uvědomění, že zkušenost s drogami je nijak nediskvalifikuje. Zapojení do výuky jako „vyučující“ v nich zanechalo podporu a motivaci plnit si své plány.

Z popisu všech vyplívá, všichni pocítili různé úrovně i prvky participace, kdy se jednalo především o rovnost, možnost vyjádřit svůj názor, být vyslechnut a respektován a zároveň možnost ovlivnit diskuzi a názory ostatním sdílením své zkušenosti. Což jsou prvky a zdroje podporující zplnomocnění. Obě strany nejvíce ocenili a hodnotili jako nejprínosnější možnost být v interakci. Experti se cítili nejkompetentnější, když mohli se studenty diskutovat a dávat jim zpětnou vazbu na základě své zkušenosti než zkušenosti pouze popisovat. Osvědčil se jim participativní přístup, jako podpora pro zplnomocnění, ale také pro vytvoření prostředí, ve kterém dochází k velmi efektivnímu získávání nových, respektive jiných vědomostí a zkušeností.

Dle jejich doporučení vyplívajících z výzkumu bylo dobré vnímat experty jako odborníky, protože participovali nejen ve frontální výuce, ale i v diskusích, kde hlavně poskytovali zpětnou vazbu na projekty. Experti nepřišli jen říct svoje osobní zkušenosti, ale dát i zpětnou vazbu a podílet se na výzkumu. Experti sledovali, jak studentky přicházejí s projekty na zlepšení systému a poskytovali zpětnou vazbu, zda jsou vhodné. Studenti také zdůrazňovaly potřebu připravit studenty na setkání s experty, aby nedocházelo ke stigmatizaci nebo předsudkům. Zpětná vazba probíhala jako „debriefing“ po každé hodině mezi vyučujícími a experty, kdy se bavili o tom, jaká pro ně daná hodina byla. Další příležitostí pro zpětnou vazbu byly fokusní skupiny.

(Frišaufová a Geregová, 2018) (Geregová a Frišaufová, 2020).

3.3 Cílová skupina studenti

Práce i projekt jsou cíleny na studenty, jako cílovou skupinu a příjemce prospěchu z využití metody storytellingu ve výuce. Konkrétně na studenty studijního programu

Mezinárodní sociální a humanitární práce. Velikost cílové skupiny se nedá přesně určit vzhledem k různému počtu studentů napříč ročníky a rozdílnému počtu přijatých studentů každý rok. V aktuálním roce vzniku této práce skupina čítala 68 studentů. 21 ve třetím ročníku, 16 ve druhém a 31 v prvním.

Studenti jsou klíčovým účastníkem integrace storytellingu do vzdělávání v sociální práci. Jsou hlavními příjemci vzdělávacího procesu a těmi, kdo nakonec uplatní znalosti a dovednosti získané prostřednictvím tohoto přístupu ve své budoucí práci sociálních pracovníků. Mají možnost učit se na základě skutečných zkušeností a získat hlubší porozumění složitosti sociálních problémů. Jako účastníci mají studenti přímý vliv na úspěch projektu. Jejich zapojení a účast v procesu storytellingu jsou klíčové pro dosažení požadovaných výsledků vzdělávání. Spolu s vypravěči se budou podílet na utváření procesu a ovlivňování jeho výsledků. Potřeby studentů by měly být zohledněny v průběhu celého procesu. Měly by jim být poskytnuty vhodné zdroje, vedení a podpora, aby bylo zajištěno jejich zapojení a úspěch v projektu. Kromě toho by měla být aktivně vyhledávána a oceňována jejich zpětná vazba a příspěvky, aby se zlepšila účinnost přístupu.

Koncept je přenosný i na ostatní studenty se zaměřením na sociální práci.

3.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu

Vyhodnocení probíhalo za pomoci analýzy sekundárních zdrojů metodou desk research ze stránek MŠMT, knih, článků, analýzy World Bank Group World development report, Akademické práce na Vybrané problémy vzdělávací politiky, dle Matouškovy knihy Profesní způsobilost a vzdělávání v sociální práci, která vznikla jako výstup analýzy českého školství pro MŠMT a dalších.

Část storytellingová na základě článků v periodících Sociální práce/Sociálna práca a Social work education, obsahujících výzkum ohledně zapojení lidí se zkušeností do terciálního vzdělávání a rozhovoru s magistrou Markétou Čtvrtníčkovou konzultantkou podpůrného týmu konzultantů z praxe a vyučující na FSS Ostravské univerzity.

3.5 Specifikace stakeholderů

Vzdělavatelé

Vzdělavatelé tvoří nezbytný aspekt pro uskutečnění storytellingu. Vytváří totiž prostor a poptávku. Tvoří prostředníka a potřebnou podporu pro vypravěče a studenty. Je v jejich zájmu výuku zlepšovat a lépe připravit studenty do praxe. Ze strany vzdělavatelů bude potřeba, aby celý systém dobře fungoval a přinášel potřebné výsledky. Potřebují se také

mocet spolehnout na vypravěče. Vzdělavatelé a školitelé v sociální práci jsou jednotlivci nebo skupiny, kteří jsou zodpovědní za vývoj a poskytování vzdělávacích programů a školení studentům a odborníkům v sociální práci. Jako zúčastněné strany projektu mohou mít přímý nebo nepřímý vliv na začlenění storytellingu do vzdělávání v sociální práci. Bude nezbytné zajistit soulad integrace storytellingu se standardy a směrnicemi pro vzdělávání v sociální práci. Pochopit, jak efektivně začlenit metody storytellingu do učebních osnov a výukových postupů. Zajistit školení a podporu pro rozvoj dovedností a znalostí v oblasti storytellingu. Vzdělavatelé také potřebují pochopit potenciální přínosy storytellingu pro studenty sociální práce a odborníky z praxe, jako je zlepšení empatie, kulturních kompetencí a komunikačních dovedností. Zajistit, aby integrace storytellingu byla kulturně citlivá a relevantní pro různé studenty sociální práce a odborníky z praxe. Vzdělavatelé by také mohli následně těžit z pořádání workshopů nebo školení, na kterých by mohli ostatní seznámit s konceptem storytellingu a jeho potenciálními přínosy pro vzdělávání v sociální práci. Bude také potřeba ze strany vzdělavatelů zajištění zdrojů a podpory pro rozvoj a začlenění metody storytellingu do jejich učebních osnov nebo školicích programů. Spolupracovat na vytvoření rámce nebo pokynů pro začlenění storytellingu do vzdělávání v sociální práci. Podporovat zpětnou vazbu a návrhy, jak zlepšit integraci metody storytellingu.

Vypravěči

Bez vypravěčů není možné storytelling zrealizovat. Jsou klíčoví pro celý proces a mají přímý vliv na zapojení storytellingu do výuky. Jsou spolu se studenty hlavními aktéry a přímo utvářejí proces a ovlivňují výsledek. Vypravěči mohou být klienti sociálních služeb, jednotlivci ze znevýhodněných skupin, lidé se zkušeností přínosnou pro obor nebo sociální pracovníci. Aby mohlo vše dobře fungovat, vypravěči se budou muset chtít zapojit do procesu. Pro vypravěče bude po celou dobu procesu nezbytná podpora jak ze strany vzdělavatelů jako škol a jejich pracovníků, tak ze strany ostatních vypravěčů, aby mohli své příběhy sdílet v bezpečném a podpůrném prostředí. Poskytnutí uznání a podpory vypravěčům, kteří se podělí o své příběhy, například prostřednictvím kompenzace, uznání nebo jiných forem ocenění, by zároveň mohlo zvýšit zájem vypravěčů se zapojovat do výuky. Z pohledu vypravěčů může být perspektivní předávat své příběhy a pomáhat tak lépe pochopit situaci, kterou si prošli a také pomáhat utvářet lepší systém pomoci skrze vzdělávání sociálních pracovníků. Pojí se s tím také rizika a obavy z retraumatizace, zesměšnění, utvrzení stereotypů, či strach z vystupování. Pro vypravěče bude náročné předávat svůj vlastní příběh a přede všemi se tak „odhalit“. Mělo by jim být poskytnuto školení a podpora, aby byli připraveni efektivně sdílet své příběhy a zároveň bylo zajištěno jejich bezpečí a soukromí. Díky účasti na akademické půdě se vypravěčům

také zvýší status, pokud by se školou uzavřeli buďto dohodu o provedení práce, protože by si tuto zkušenost mohli přidat do životopisů.

Zároveň storytelling může fungovat jako druh terapie, čímž jim může napomoci v jejich vlastním uzdravení (Voráčová, 2022, s. 63). Mohou se díky tomu také cítit vyslyšeni a zvýšit vlastní pocit hodnoty, také umožnit dalším osobám s podobnými zkušenostmi o svých zážitcích promluvit a najít podporu.

Poskytovatelé sociálních služeb a sociální pracovníci

Poskytovatelé sociálních služeb by se do průběhu mohli zapojit při přípravě vypravěče, buďto klienta jejich služby nebo sociálního pracovníka jejich zaměstnance. Avšak přímí vliv na zapojení storytellingu nemají ani nehrají nezbytnou roli. Zájmen na účasti by mohli mít, protože by se tak mohla jejich služba zviditelnit a také by mohli ukázat co dělají správně, popřípadě šířit takto své myšlenky a poslání. Mohli by tak svou činností podpořit ostatní aktéry a zajistit hladší průběh. Mohou tak mít vliv na vzdělávání a odbornou přípravu sociálních pracovníků, protože často poskytují zdroje a podporu potřebnou k zavádění nových výukových metod a přístupů. Poskytovatelé sociálních služeb mohou mít zájem na tom, aby jejich sociální pracovníci byli dobře vyškoleni a vybaveni pro efektivní práci s klienty a komunitami. Podporou integrace storytellingu do vzdělávání v sociální práci mohou tyto zúčastněné strany pomoci zajistit, aby sociální pracovníci byli schopni rozvíjet potřebné dovednosti a kompetence k poskytování vysoce kvalitních služeb a podpory potřebným. Mohou pomoci podpořit neustálý profesní rozvoj svých sociálních pracovníků a přispět k dalšímu růstu a rozvoji profese sociální práce jako celku.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V procesu vystupuje jako zástupce státu a legislativy. V zásadě nehraje žádnou roli při realizaci storytellingu, však udává rámeček, ve kterém se všichni ostatní stakeholdeři musejí pohybovat. Má moc utvářet a ovlivňovat politiku a předpisy v oblasti sociální práce, což může ovlivnit způsob výuky a praxe v oblasti vzdělávání v sociální práci. V jeho zájmu zkvalitňovat výuku a více ji propojovat s praxí. Tím, že se zapojí do integrace storytellingu do vzdělávání v sociální práci, mohou zajistit, aby byl v souladu s jejich politickými cíli a prioritami a aby odpovídal potřebám komunit, kterým slouží. Jejich zapojení do procesu může také pomoci legitimizovat využívání storytellingu ve vzdělávání v sociální práci a zajistit financování a podporu pro jeho zavádění.

3.6 Závěr analýzy potřebnosti

Analýza potřebnosti prokázala, že vzdělávání nereaguje adekvátně na profesní požadavky. Z analýzy vyplynuly potřebné kompetence pro uplatnění na pracovním trhu.

Je důležité, aby se vzdělávání zaměřovalo nejen na získání znalostí a dovedností, ale také na vytváření morálních hodnot a rozvoj osobnostních kvalit. Vzdělávání by mělo přispívat k formování celistvých, empatických a odpovědných jedinců, kteří jsou schopni přemýšlet kriticky a řešit problémy. Za pomoci metod byli získány znalosti ohledně realizace a výsledků zapojení lidí se zkušeností do výuky sociálních pracovníků. Výzkumy a projekty ukázali, že storytelling sebou přináší pro všechny zapojené strany kladné výsledky.

4 Teoretická východiska sociální práce

Teorie je soubor systematicky propojených zobecnění, které umožňují sledované jevy vysvětlovat a činit předpovědi do budoucnosti (Potůček, 2005, s. 285).

Tato kapitola se zaměřuje na propojení metody storytellingu ve výuce se sociální prací a jejími teoriemi a metodami. Pro lepší spojitost s oborem kapitola začíná popisem vzdělávací funkce sociální práce. Jelikož začlenění této metody do výuky sociálního oboru je stále ještě docela nová myšlenka v českém prostředí, nejprve se tato kapitola zaměří na **inovace** a jejich souvislost se sociální prací, podloženou její definicí. Poté se přes **reformní paradigma**, které právě usiluje o změny dostane k sociologickým teoriím **symbolického interakcionismu** a **sociálního konstruktivismu**, protože sociální práce je multioborová a čerpá i z oblasti sociologie, která je jí svou snahou o porozumění lidem blízká. Poté jelikož storytelling se vypráví ústně, se tedy skrze naraci přiblíží k **narativnímu přístupu**. Zásadní roli hraje to, co se odehrává mezi studenty a vypravěčem, práce se pokusí skrze metodu **empowermentu** blíže přiblížit co se skrze tento vztah může odehrávat. Poté z pohledu etiky pohlédne na možné výhody a rizika u storytellingu. Následně skrze **participaci** naváže na teorii sociální politiky.

Obrázek 2: Myšlenková mapa k teoretickým východiskům sociální práce

Pro sociální práci je vzdělávání, na které je zaměřena tato práce, velmi důležitým aspektem. Pro lepší propojení se sociální prací, práce naváže přes vzdělávací funkci sociální práce.

Vzdělávací funkce

Vzdělávací funkce sociální práce vyžaduje posilující výměnu informací mezi klientským systémem a odborníkem v sociální práci. Vzájemné sdílení znalostí a myšlenek je pro vzdělávací funkci klíčové. Společné vzdělávání předpokládá, že klientské systémy jsou samy sobě směřodonné, mají zásobárnu zkušeností a zdrojů, na nichž lze založit vzdělávací zkušenosti, a touží po okamžitém uplatnění nových poznatků. Vzdělávací funkce sociální práce respektuje znalosti a zkušenosti, kterými přispívají všechny strany. Vzdělávací funkce zahrnuje role sociální práce jako učitele, školitele, osvětového pracovníka, výzkumníka a vědce (Miley, O'Melia a Dubois, 2016, s. 16).

Skrze storytelling by mohly být naplňovány všechny body vzdělávací funkce sociální práce. Docházelo by k zájmemnému sdílení znalostí a myšlenek.

Práce se zaměřuje na **inovace** v sociální práci. Inovace znamená vytvoření nové myšlenky nebo nového nápadu anebo zlepšení staré myšlenky. Jedna z původních definic pojmu "inovace" je "revoluce", změna řádu věcí (Innovations at the World Food Programme, 2018, s. III).

Definice inovace se často shodují, že inovace jsou úspěšnou realizací kreativních nápadů (Franková, 2011, s. 40).

Inovace v kontextu této práce, se dá chápat jako **proces zavádění nových myšlenek**, které vedou k **pozitivním změnám ve společnosti**. Zahrnuje **vytvoření, vývoj a zavedení něčeho nového**, nebo **nový způsob myšlení**. Reagující na **změny potřeb**. **Kdy je cílem inovací je zlepšit kvalitu života jednotlivců i celé společnosti.**⁴

Inovace je také zakotvená v samotné definici sociální práce.

*"Sociální práce je jak akademickou disciplínou, tak praktickou profesí, která usnadňuje **sociální změnu** a rozvoj, sociální soudržnost, a zmocnění a osvobození lidí. Pro sociální práci jsou zásadní principy sociální spravedlnosti, lidská práva, kolektivní odpovědnost a respekt k diverzitě. Na základě teorií sociální práce, společenských věd, humanitních oborů a domorodých poznatků sociální práce pracuje s lidmi a strukturami s cílem řešení životních problémů a zvýšení blaha."* (IFSW, 2014)

Reformní paradigma

Podle definice sociální práce je zřejmé že jednou z oblastí, kterým se sociální práce věnuje je změna neboli inovace. Právě z úsilí o sociální změnu vychází z reformního paradigma, podle jež by se sociální práce měla podílet na změně a tvorbě institucí a zplnomocňování lidí, jehož těžištěm v přístupu je změna a rozvoj (Navrátil, 2001, s. 12).

Cílem tohoto paradigmatu je vycházet vstříc individuálním potřebám a usilovat o zlepšení sociálních služeb a sociálního prostředí společnosti. Změnu společnosti

⁴ Autorčina představa definice inovace

a jejich institucí, aby lépe odpovídaly potřebám občanům. Sociální pracovník navrhuje změny přístupu v organizacích (např. vzdělávacích organizacích). Změna vychází ze znalostí sociálních pracovníků, kteří znají potřeby svých klientů. Podle reformního paradigmatu by měl sociální pracovník navrhovat změny (Fabián, 2021, s. 46).

Inovace vzdělávacích metod, z pohledu sociálního pracovníka vychází z reformního paradigmatu a potřeby zlepšení sociálního prostředí skrze vzdělání sociálních pracovníků. Také studentům dává náhled do širokého spektra potřeb jejich budoucích klientů a dává tak podnět k dalším změnám a inovacím v sociální práci, čímž podporuje myšlenku reformního paradigma.

Do vzdělanostní výbavy sociálního pracovníka spadá základní přehled z jiných oborů, který při své profesi může využít. U tématu začlenění metody storytellingu do výuky, se hlavním předmětem zájmu stávají studenti a jejich interakce s vypravěči, proto se pro bližší prohloubení s teorií sociální práce se zaměří v této část na sociologii.

Sociologie i sociální práce se zabývají lidmi, jejich interakcemi a snaží se jim porozumět, což oba obory je spojuje. Sociologie se zabývá otázkami, jak, kdy a proč se lidé chovají, jak se chovají, podrobně se zabývá příčinami lidských interakcí. Sociální pracovník usiluje o pochopení lidí a zabývá se jejich jednáním, snaží se pomoci lidem řešit problémy a zlepšovat jejich sociální fungování. Sociální pracovník usiluje o porozumění klientovi nebo komunitě, a pomoci jim řešit problémy vedoucí ke změně situace (Navrátil, 2001, s. 11).

Podle Matouška (2021) by se klienti měli více podílet na interakci se sociálním pracovníkem. Absolventi by při své praxi neměli využívat jen svých znalostí a dovedností, ale průběžně je i vytvářet prostřednictvím dialogu s uživateli služeb. Znalosti a dovednosti by měli být vytvářeny v interakci s klienty. Také se více zabývat procesem v němž jsou každodenní zkušenosti klientů začleňovány do systému poznatků a dovedností, jimž pracovníci disponují. Právě na tyto potřeby by mohla metoda storytellingu reagovat, díky komplexnímu popisu zkušeností vypravěče.

Symbolický interakcionismus

Na téma je možno nahlédnout z pohledu jednoho ze základních sociologických paradigmat symbolického interakcionismu. V symbolickém interakcionismu si svůj vztah k věcem a lidem vytváříme na základě našich interpretací v sociálních interakcích (Harrington, 2006, s. 168).

Klade důležitost na symboly (významy) v interakci, důraz na proměnlivost situace, zaměřen na symboly tedy na významy, které lidé v interakci přidělují věcem, jež je obklopují. Objekty mohou být fyzické objekty, lidské bytosti, instituce, aktivity druhých atd. lidé jednají vůči objektům, a to na základě významu, které pro ně tyto objekty mají. Pochopit způsob, jakým lidé přidělují významy věcem, současně znamená pochopit, proč je společnost proměnlivá. Významy se odvozují ze sociální symbolické interakce mezi

lidmi. Významy jsou sociální produkty. Které jsou utvářeny tak, jak lidé v průběhu interakce definují objekty (Kubátová, 2009, s. 154,155).

Souhrnně lze říct, že symbolický interakcionismus považuje společnost za produkt lidských interakcí, nikoli za pevnou strukturu. Tvrdí, že lidé vytvářejí a přetvářejí svou sociální realitu prostřednictvím interakcí a interpretací symbolů. Toto paradigma souvisí s tématem, protože storytelling i symbolický interakcionismus jsou založeny na základě interakce, která je ovlivňuje. Přes storytelling je možné dosáhnout změn a změny sociálního chápání nebo reality, což odpovídá teorii symbolického interakcionismu, že společnost je proměnlivá proměňuje se na základě interakcí.

Sociální konstruktivismus

Další teorií, která podobně nahlíží na interakce jako na hlavní zdroj reality je sociální konstruktivismus. Dle této teorie způsob, jakým chápeme svět a realitu vzniká v důsledku sociální interakce. Realita je závislá na naší zkušenosti s ní. V jiné době nebo na jiném místě mohou tato označení znamenat něco jiného nebo vůbec nedávat smysl. Konstrukcionisty zajímají procesy, jimiž se subjektivní zkušenost stává objektivní skutečností. Ze silně konstruktivistického pohledu existuje více verzí reality a všechna vysvětlení lidské zkušenosti jsou považována za stejně hodnotná. Vytvořené poznatky jsou silně závislé na kontextu jedné verze reality (Jones, 2013, s. 473-475).

Jazyk je nejdůležitější systém, který lidé používají pro vyjádření svých myšlenek, pocitů a potřeb. Jazyk umožňuje lidem přenášet a uchovávat informace, ať už ústně nebo písemně, a také umožňuje vytvářet a udržovat vztahy mezi lidmi. Pomocí jazyka můžeme vyjádřit nesmírné množství skutečností, včetně těch, které jsme sami nezažili či neviděli. Může poskytovat prostředky k objektivizaci subjektivní zkušenosti. Přestože, umožňuje přenesení subjektivní zkušenost, také tuto zkušenost významně poznamenává (Šubrt, 2008, s. 108).

Při storytellingu je důležité konstruovat vlastní znalosti, a to zvláště v kontextu konstruktivistické koncepce učení, která klade důraz na aktivní proces konstruování poznání studentem. Nezbytnou součástí každého storytellingového procesu je samotné vyprávění, tedy sdílení výstupu, čímž se zajišťuje sociální interakce. To naznačuje, že storytelling má blíže k sociálnímu konstruktivismu, zejména v rámci skupinové práce.

V konstruktivistickém přístupu je učitel považován za intelektuálního rádce, který poskytuje žákům podporu a pomáhá jim při komunikaci a sociální interakci. Učitel je také prostředníkem nebo moderátorem v tomto procesu (Boucher, 2015, s. 14 - 15).

Na základě této teorie se dá říct, že sociální konstruktivismus je teoretická perspektiva, která zdůrazňuje roli sociální interakce a jazyka při vytváření znalostí a porozumění. Jednotlivci konstruují významy na základě svých zkušeností, hodnot a kulturního zázemí a že sociální kontext utváří a ovlivňuje konstrukci znalostí. Tato teorie tak přímo popisuje a může udávat určitý rámec a možnost pochopení průběhu

storytellingu. Kdy vypravěč přichází se svou subjektivní realitou a popisuje a předává ji za pomoci jazyka. Díky tomu dochází k sociální integraci mezi vypravěčem a studentem, což přispívá u studenta k vytváření znalostí a porozumění. V sociální práci může být sociální konstruktivismus užitečný pro pochopení toho, jak jednotlivci vnímají realitu, sociální problémy a jak na ně reagují. Zdůrazňuje totiž důležitost uznání různých perspektiv a zkušeností a potřebu zapojit se do řešení problémů na základě spolupráce a účasti. Také díky tomu, že zdůrazňuje význam jazyka a komunikace, neboť komunikace hraje zásadní roli při utváření sociální reality. Dává silný důraz na neustálé učení, růst a přizpůsobování se v reakci na měnící se sociální a kulturní kontexty, což je přesně to na co má storytelling ve výuce sociálních pracovníků reagovat.

Narativní přístup

Protože storytelling znamená vyprávět příběhy, zaměří se práce na přístup spojený přímo s vyprávěním, tedy na narativní přístup. Ten se soustřeďuje na vztah mezi jedincem a kulturním prostředím, ve kterém jedinec žije. Jeho cílem je otevřít prostor pro alternativní příběhy, jež bude klient autorem, ten může být nalezen skrze klientovy „odlišné závěry“. Realita je na základě narativního přístupu sociálně konturovaná, a psychologická struktura společnosti jako jsou zákony, názory, společenské zvyky, vznikají na základě interakcí osob v průběhu života (Votoupal, 2013, s. 82).

Realitu si aktéři průběžně vytváří tím, jak ji průběžně prožívají a jakým způsobem se k ní stavějí (Friedmann dle Votoupala, 2013, s. 82).

Tato teoretická perspektiva, zdůrazňuje význam osobních příběhů a to, jak utvářejí lidské životy a zkušenosti. Tento přístup předpokládá, že příběhy jsou utvářeny společenským, kulturním a historickým kontextem. Může studentům pomoci porozumět zkušenostem a perspektivám vypravěčů tím, že se zapojí do aktivního naslouchání a zkoumání jejich vyprávění. Nasloucháním a porozuměním příběhům vypravěčů mohou studenti získat vhled do hodnot, přesvědčení a zkušeností svých vypravěčů, což může být pro jejich budoucí praxi přínosem a pomoci jim lépe v budoucnu pomáhat klientům. Také podobně jako storytelling (viz kapitola 1.1) klade důležitost na naslouchání a porozumění příběhům.

Zplnomocnění

Během interakce mezi studenty a vypravěči bude docházet ke vzájemnému zplnomocnění studentů a vypravěče. Sociální práce se zaměřuje na empowerment (Zplnomocňování), usiluje o zvýšení podílu klientů na tvorbě a změnách společenských institucí (Matoušek, 2007, s. 188).

Zplnomocnění (Empowerment) je podle definice komplexní koncept a multisystémový proces, který má osobní, mezilidské a sociálně-politické důsledky je také procesem stávání se, při němž jednotlivci, rodiny, organizace, komunity

a společnosti zvyšují svou osobní, mezilidskou anebo politickou moc, aby dosáhli zlepšení své situace. Je obtížnější definovat už jen proto, že v různých lidech a kontextech nabývá různé podoby (Miley a kol., 2016, s. 74-75).

Empowerment označuje hodnotu nebo orientaci na praxi, která se snaží umožnit jednotlivcům, rodinám nebo skupinám převzít moc nad sebou samými a v co největší míře převzít odpovědnost za vlastní rozhodnutí, spravovat své záležitosti a plně se podílet na životě své komunity. Namísto snahy zachraňovat nebo kontrolovat lidi, kteří se ocitli ve zranitelných nebo rizikových situacích, zkoumá přístup založený na posilování, jak mohou lidé sami převzít odpovědnost za řešení těchto situací, a to na základě všech silných stránek a zdrojů, které již mají. Teorie posilování se týká především produktivního využití moci, aby se otevřely příležitosti, které by jinak nebyly možné. Jde o dosažení moci vůči druhým a moci společně s druhými tak, aby jednotlivci, rodiny a komunity mohli podniknout kroky ke zlepšení své situace (Jones, 2013, s. 439).

Během interakce, která bude probíhat při učení formou storytellingu bude vzájemně mezi studenty a vypravěčem probíhat zplnomocnění na obou stranách. Vypravěči, ať už klienti sociálních služeb, sociální pracovníci, nebo lidé se zkušeností užitečnou pro sociální práci, by zlepšovali své postavení v očích studentů, kteří by je v budoucnu mohli předávat společnosti a tím zlepšovat pohled celé společnosti. Tím, že předávají své zkušenosti budou zlepšovat do budoucna také řešení a změny ve svých komunitách či stejné skupině lidí. U studentů se tak budou rozvíjet znalosti, dovednosti a možnosti zdrojů pro budoucí klienty, čímž budou zplnomocňovat i sebe.

Etika

Práce teď nahlédne na využití metody storytellingu přes etiku.

Etika patří k základním disciplínám, z kterých vychází sociální práce, protože je to multidisciplinární obor. Je také obsažená v Minimálním standartu vzdělávání AVSP⁵ viz kapitola vzdělavatelé. Ve výuce sociální práce pomáhá studentům vytvářet hodnotový systém, pro lepší rozhodování v budoucí praxi. Metoda storytellingu by ve výuce mohla napomáhat právě k utváření hodnotového systému budoucích sociálních pracovníků a tím napomáhat k utváření identity profese. Studenti si tak také mohou osvojit práci se základními předpoklady pro SP jako jsou empatie, soucit a integrita.

Učení skrze storytelling a kontakt s vypravěči bude přisívat k naplňování hodnot sociální práce, jako jsou respekt, důstojnost, solidarita a kolektivní zodpovědnost. Bude nezbytné, aby studenti vypravěče respektovali a projevíli mu důstojnost, jinak by to mohlo vést k retraumatizaci vypravěče či posílení předsudků vůči určité skupině. Jak studenti, tak vypravěči svou účastí na procesu budou přispívat ke kolektivní zodpovědnosti. Studenti tak, že nezaujatě bez odsuzování přijmou vypravěčovu realitu

5 Asociace vzdělavatelů v sociální práci

a vypravěč tak, že za pomoci sdílení svých zkušeností dopomůže k nápravě nefungujících částí systému či naopak ukáže dobrou praxi, kterou budou poté studenti v budoucích profesích moci uplatnit či změnit. Využití storytellingu jako metody ve vzdělávání v sociální práci, může pomoci prohloubit porozumění studentů etickým principům a jejich praktickému uplatnění v reálných scénářích. Storytelling lze využít k ilustraci etických dilemat a rozhodovacích procesů. Pomocí případových studií a osobních vyprávění mohou studenti prozkoumat složité etické otázky, které se objevují v praxi sociální práce, a naučit se tato dilemata analyzovat a řešit promyšleným a informovaným způsobem. Stejně tak osobní vyprávění sociálních pracovníků, kteří ve své praxi čelili etickým výzvám, mohou poskytnout cenný vhled do složité reality praxe sociální práce. Tím, že se sociální pracovníci podělí o své zkušenosti, mohou přispět k polidštění etických dilemat, která v této oblasti vznikají, a poskytnout studentům hlubší pochopení dopadu jejich rozhodnutí na životy klientů. Studenti si tak už během studia budou moci osvojit základní pravidla etického chování, jako je např. právo na soukromí a důvěrnost, protože jim bude vypravěč sdělovat osobní a důvěrné věci, nebo respekt rozdílných názorů, tím že názory vypravěče budou respektovat.

Dle Etického kodexu Společnosti sociálních pracovníků ČR, by sociální pracovník měl podporovat klienty při hledání možností jejich zapojení do procesu řešení jejich problému. Jednou z možností by tak mohlo být zapojení do výuky a sdílení zkušeností a pohledu. Dalším pravidlem tohoto kodexu je, že sociální pracovník pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků, a naopak své znalosti a dovednosti rozšiřuje v celé oblasti sociální práce. Toto pravidlo přesně popisuje, čemu by metoda storytellingu mohla dělat přenosné médium. Stejně tak jako pravidlo, že sociální pracovník spolupracuje se školami sociální práce, aby podpořil studenty sociální práce v získávání kvalitního praktického výcviku a aktuální praktické znalosti. Což by mohli sociální pracovníci takto naplňovat (Společnost sociálních pracovníků ČR, 2006, s. 2,3).

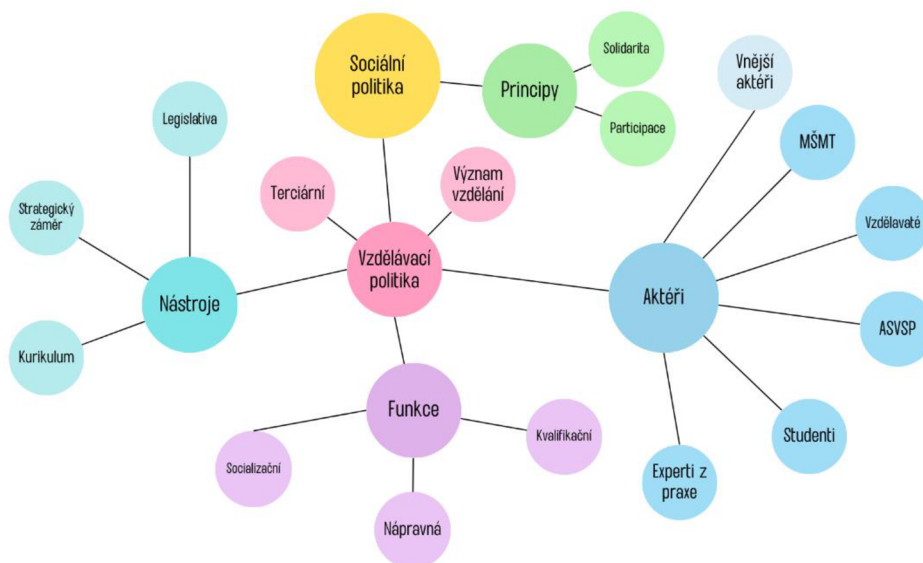
Tato metoda však sebou nese také rizika ve formě posilování stereotypů, možné retraumatizace či sekundární traumatizace či poučování. Což není smyslem této metody, metoda má především ukázat realitu a zkušenosti kterými vypravěč prošel. Přesto i v kontextu etiky a etických dilemat by měli být tyto rizika stále ve vědomí. Ze zkušeností vyučujících se zapojováním uživatelů služeb sociálních služeb do výuky, vyplývá, že ne vždy je zapojení užitečné. Zejména když se studenti na setkání systematictěji nepřipravovali a vyučující nebyli schopni zvládnout proces účinně facilitovat. Ve výuce pak může v krajních případech docházet k posílení některých stereotypů o „cílové skupině“ či morálnímu odsouzení uživatelů bez respektu k jejich sdíleným zkušenostem. Je důležité proto celý proces uchopit komplexněji. (Černá a kol., 2019, s. 4)

Retraumatizace vypravěče

Aby se tomuto stavu předešlo, je potřeba se vypravěčům dostatečně věnovat. Musejí sdílet dobrovolně a se sdílením souhlasit. Ze strany školy by jim mělo být poskytnuto bezpečné a podpůrné prostředí, že jsou vítáni a nikdo je neusuzuje a jedná s nimi s úctou. K předcházení retraumatizace se více bude věnovat část prevence v Managementu rizik.

Posílení stereotypů vůči dané skupině (např. lidí se závislostí, postižením)

Jako prevenci před tímto nechtěným jevem je důležité se vyvarovat utvrzování stereotypů. V při storytellingu je dobré zaměřit se na lidskost tedy, že všichni jsou lidské bytosti s vlastními zkušenostmi, hodnotami a emoci. Naopak příběhy by mohly předsudky zpochybňovat a mnohdy ukázat jinou realitu. Celý proces by měl vést k podpoře empatie a porozumění pro ostatní, díky zdůraznění problémů a výzev, kterým čelí různí jedinci. Z toho důvodu by byla dobrá nejenom příprava vypravěče, ale i studentů.

Obrázek 3: Myšlenková mapa k teoretickým východiskům sociální politiky⁶

Principy sociální politiky

Na obrázku 3 se také u interakce vyskytuje participace. Ta pobíhá oboustranně, a jak studenti, tak vypravěči se tím zapojují do společenského života. **Participace** patří mezi základní principy sociální politiky. V demokratických společnostech je daná možnost podílet se, participovat, na společenském životě, a tedy i na sociální politice. V naší

⁶ Graf znázorňuje myšlenkovou mapu u postupu stavby kapitoly

společnosti se očekává, že nejenom se budou jednotlivci svobodně vyjadřovat o svých cílech, zájmech a potřebách, ale také se budou aktivně podílet na jejich tvorbě a realizaci. Participace znamená, že lidé, kteří jsou ovlivňováni různými opatřeními a rozhodnutími, by měli mít možnost účastnit se procesu, který vede k přijímání a realizaci těchto opatření. V podstatě jde o to, aby lidé měli možnost se aktivně zapojit do toho, co ovlivňuje jejich životy přímo. (Krebs, 2015, s. 38-39).

Vypravěči tak skrze participaci neboli účasti ve výuce, přinášejí svůj pohled a podněty ke změně. Čímž usilují o změnu vlivů, které se podílejí na jejich životě. Zároveň přinášejí své zájmy do společenského života a tím ho pomáhají utvářet čímž naplňují princip participace. Můžeme využít participaci a storytelling jako nástroje, které klientům pomohou překonat jejich problémy a dosáhnout jejich cílů. Zapojením vypravěčů do tohoto procesu jim mohou sociální pracovníci umožnit, aby převzali odpovědnost za své problémy a stali se aktivními účastníky hledání řešení. Začlenění vypravěčů do rozhodovacího procesu a vytváření řešení, která odpovídají jejich jedinečným potřebám a okolnostem. Participace vypravěčů je klíčová pro předání zkušeností a závisí na ní celá myšlenka metody storytellingu ve výuce sociálních a humanitárních pracovníků. Cílem přístupu je rozpoznat jejich zkušenosti, názory a postoje jako důležitý zdroj poznání v sociální práci (Geregová a Frišaufová, 2020, s. 315).

Díky participaci mají vypravěči možnost vyjádřit své potřeby, cíle a preference. Sdílení může vést k lepším výsledkům sociální práce a poskytování sociálních služeb, kterých v budoucnu budou studenti pracovníky.

Dalším principem sociální politiky vztahujícím se k tématu je sociální **solidarita**. Solidarita je důkazem toho, že lidé jsou sociálními bytostmi a že jsou v určité míře závislí na ostatních a na společnosti jako celku, bez ohledu na okolnosti. Základem solidarity je vzájemné porozumění a soudržnost mezi lidmi, kteří sdílejí společnou odpovědnost za svět, ve kterém žijí. Je představením toho, že na světě nejsme sami pro sebe, ale současně i pro druhé. Všeobecně přijímané vymezení solidarity charakterizuje její podstatu jako hodnoty, které mohou pomoci zajistit důstojné životní podmínky všem občanům, přispět k prevenci sociálního napětí a konfliktů a podpořit sociální soudržnost společnosti (Krebs, 2015, s. 31-32). Solidarita a storytelling jsou úzce propojené, protože skrze vyprávění a prožívání vypravěče můžeme jeho osobu vidět jako komplexní bytost, a ne jen pohled na ni z jednoho úhlu pohledu. Storytelling může hrát významnou roli při posilování solidarity mezi lidmi prostřednictvím sdílení zkušeností, budování empatie a vytváření pocitu společenství. Storytelling je způsob, jakým mohou jednotlivci a skupiny sdílet své zkušenosti a perspektivy s ostatními. Solidaritu lze podpořit prostřednictvím storytellingu, protože umožňuje lidem vidět a pochopit zkušenosti druhých a rozvíjet empatii a soucit s těmi, kteří mohou být jiní než oni sami. Solidarita a storytelling jsou vzájemně propojené koncepty, které lze společně využít k posílení

empatie, porozumění a pocitu sounáležitosti mezi lidmi. Sdílením osobních příběhů a zkušeností mohou lidé navázat spojení s ostatními a vytvořit pocit solidarity, který může vést ke kolektivní akci a sociální změně.

Vzdělávací politika

Protože se práce zaměřuje na zapojení metody storytellingu do výuky, zaměří se teď na propojení se sociální politikou přes politiku vzdělávací. Vzdělávací politika má pro společnost zásadní význam (připravuje na profese a utváří další ekonomické směřování). Je vždy součástí společenského vývoje, a také ho částečně udává. Výsledkem procesu vzdělávání je kvalifikace, jež poskytuje schopnost vykonávat určitou práci. Jsou to schopnosti vyžadovány pro výkon určitých povolání (Krebs, 2015, s. 485).

Vzdělání je výsledkem dvou procesů – výchovy a vzdělávání. Přičemž výchova napomáhá jedinci k osvojení určitých způsobů a norem chování ve společnosti, Vzdělávání přináší informace, poznatky a dovednosti např. nutné k výkonu povolání (Krebs a Durdisová, 2010, 441s.). Při učení formou storytellingu by na studentů mohly oba procesy působit. Při procesu vzdělávání by se dozvěděli důležité poznatky aspekty pro práci sociálního pracovníka, jako například z drogové problematiky, lidí bez domova, lidí s duševním onemocněním... Výchovný proces by mohl pobíhat za předpokladu, že by příběh měl na studenty preventivní účinek, ve smyslu jakému rizikovému chování se vyhnout, nebo jak správně postupovat a řešit např. složitá dilemata jako soc. pracovník.

Z pohledu vzdělávací soustavy je práce cílená na **terciární vzdělávání**, které má sloužit jako příprava na povolání. Dává tak základ kvalifikaci na povolání, neboli schopnosti vykonávat určitou práci, většinou se jedná o soubor vlastností. Nicméně vzdělávací politika neslouží jen ke kvalifikaci. Ta totiž mimo jiné nevzniká při vzdělávání, ale také s přičiněním mimovzdělávacími prvky jako praxe, zručností, schopnostmi aj. (Krebs a Durdisová, 2010, s. 441. 442).

Vystupy vzdělávací soustavy jsou konfrontovány s očekáváním různých aktérů a širšími společenskými a ekonomickými potřebami, jako jsou změny na trhu práce atd. (Potůček, 2005, s. 287).

Výstupem terciárního vzdělávání mají být znalosti a dovednosti jako například komplexní řešení problémů, kritické myšlení, schopnost mezilidské interakce a postuje studentů. Na ty však systém vzdělávání dostatečně nereaguje (Wildmannová, 2019, s. 458). Zavedením storytellingu by si studenti tyto potřebné produkty vzdělání mohli osvojit. Vzdělávání budoucích sociálních pracovníků mělo být co nejvíce zaměřeno na dobrý výkon profese v budoucnu. Právě storytelling, kdy vypravěči pocházejí z cílových skupin, sociálních služeb, by alespoň lehce mohl přispět v kvalifikaci i mimovzdělávacími prvky, kdy studenti přímo náhlédnou do reálné praxe a ne jen teorie.

Význam vzdělání pro společnost

Prvně se práce zeměří na to, proč je vůbec vzdělání tak důležité, a podstatněji proč je důležité jej stále inovovat a zlepšovat.

Vzdělání má zásadní aspekt hospodářský život, prosperitu a všeobecně kulturní rozvoj. Určuje směřování země, tím, že reaguje na aktuální, ale také budoucí potřeby nejen trhu práce. Vzděláním, člověk získává schopnosti k výkonu profese. Umožňuje získat praktické zkušenosti a efektivně je využívat, vytváří také předpoklady pro vyšší adaptabilitu pracovníků. Schopnost samostatně a kreativně přemýšlet, rozhodovat se a přizpůsobovat se novým situacím v pracovním i osobním životě je klíčová pro úspěch jednotlivce. V dnešní době je důležité, aby člověk byl vybaven schopnostmi, které mu umožní přizpůsobit se budoucím změnám a využívat vědeckotechnického pokroku k dosažení nových inovací a zlepšení kvality pracovní síly. Tento proces také sehrává zásadní roli v rozvoji lidské osobnosti a zvyšování kvality života (Krebs a Durdisová, 2010, s. 442-443).

Vzdělání je klíčovým strategickým prvkem rozvoje každé společnosti, neboť přináší mnoho přínosů v ekonomické, vědeckotechnické, duchovní a mravní oblasti (Krebs a Durdisová, 2010, s. 446).

Politika vzdělávání plní pro prospěch společnosti a jedinců několik funkcí. Zde je výčet pouze několik z nich, které souvisí s vzděláváním sociálních a humanitárních pracovníků.

- Nápravná funkce
 - na vzdělání je nahlíženo jako na lék, již existujícím problémům
 - Příklad spojený s prací: Problém nedostatečné připravenosti na profese (kapitola 3.1), storytelling má potenciál studenty lépe připravit na praxi
- Socializační funkce
 - Začleňování studentů do společnosti
 - Příklad spojený s prací: Studenti díky přímému seznámení s vypravěči mohou nahlédnout do různých společenských oblastí a lépe jim porozumět
- Kvalifikační/Ekonomická funkce
 - získání odborných znalostí a dovedností nezbytných k dosažení způsobilosti k výkonu určitého povolání
 - vzdělání není jenom efektem ekonomického růstu, ale i jeho významným faktorem

- Příklad spojený s tématem: Lepší porozumění cílovým skupinám v sociální práci, jejím institucím a systémem a sociální práci obecně

(Krebs a Durdisová, 2010, s. 443-444, 485)

Aktéři

Hlavními aktéry v utváření vzdělávacího procesu v zaměření na terciální vzdělávání jsou, na úrovni státu, do čehož spadá vláda, parlament a ministerstvo, je na této úrovni je cílem vzdělávací politiky především jasné stanovení priorit, vzdělávací koncepce, institucionální uspořádání vzdělávací soupravy, způsob financování a vytvoření legislativního rámce. Centrálním exekutivním orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (Potůček, 2005, s. 281).

- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**

Oblast vzdělávání spadá do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Ministerstvo definuje vzdělávací politiku, strategii vývoje vzdělávání a vzdělávací soustavy, také je zodpovědné za její koncepci, stav a rozvoj. Schvaluje vzdělávací standardy, učební plány a osnovy, a tím určuje obsah vzdělávání. Ministerstvo vytváří právní úpravu pro oblast školství a určuje pravidla pro hodnocení. Je zřizovatelem školských zařízení, mimo vysoké školy. Určuje také základní principy financování škol, vypracovává podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu. Z ústředního rozpočtu jsou také raženy např. mzdové prostředky pracovníků ve školství, poskytovány dotace vysokým školám, přidělovány granty na vědu a výzkum. Podle zákona o vysokých školách vykonává správu nad vysokými školami MŠMT skrze skupinu pro vědu a vysoké školství. Mimo jiné ministerstvo rozděljuje finanční prostředky ze státního rozpočtu vysokým školám, uděluje souhlas právnické osobě založit soukromou školu, kontroluje hospodaření veřejných vysokých škol, na základě Akreditační komise rozhoduje o udělení akreditace studijních programů, vypracovává a zveřejňuje výroční zprávu o stavu vysokého školství a dlouhodobý záměr rozvoje vysokého školství. V případě státních vysokých škol se podílí na správě společně s ministerstvem obrany či vnitra (Krebs, 2015, s. 477,479).

- **Vzdělavatelé**

Vzdělání na terciální úrovni poskytují vyšší odborné školy a vysoké školy (Krebs, 2015, s. 485). Zřizovatelskou funkci u vysokých škol má parlament, který zřizuje vysoké školy zákonem (§ 5 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách – znění od 01.04.2021). Na vysoké škole mohou absolventi oboru sociální práce dosáhnout tří titulů a to bakalářského, magisterského a doktorského. Studijní programy jsou stanoveny nařízením vlády (Matoušek, 2021, s. 110-112). Vysoké školy jsou ve většině zemí hlavním nositelem společenské změny, a proto mají

významnou roli v utváření vzdělávací a sociální politiky. Školy poskytují většinou poznatky v souladu s aktuálním stavem poznání, a tak mají absolventi často lepší poznatky než lidé z praxe (Potůček, 2005, s. 284). Veřejná vysoká škola v rámci své samosprávné působnosti si určuje podmínky přijímacího řízení, počet přijímaných studentů, vytváří a uskutečňuje studijní programy, stanovuje organizaci studia, rozhoduje o právech a povinnostech studentů a výši poplatku se studiem spojených. V čele vysoké školy stojí rektor, který je jmenován a odvolán prezidentem republiky na návrh akademického senátu veřejné vysoké školy. Vysoká škola se může členit na fakulty, které mají rovněž své samosprávné orgány. Vysoké školy jsou financovány z více zdrojů, jako jsou: dotace ze státního rozpočtu, poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku, jiné příjmy ze státního rozpočtu, státních fondů, výnosy z doplňkových činností, výnosy z darů a dědictví (Krebs, 2015, s. 478-481).

- **Asociace vzdělavatelů v sociální práci**

Většina vzdělavatelů je sdružena v Asociaci vzdělavatelův sociální práci (ASVSP). ASVSP je členem Evropské asociace škol sociální práce/ European Association of Schools of Social Work (EASSW). Asociace vydává Minimální standard vzdělávání v sociální práci, jako metodický nástroj. Tento standard udává názornou představu o zaměření jednotlivých disciplín a určující znaky obsahu jejich výuky. Definiuje obsah výuky a kompetence, jež je nutno získat pro formování profesní identity. Jehož smyslem je vymezit minimální kvalitu studijních programů v oblasti sociální práce. Tento standart je pak průběžně aktualizován, aby reagoval na aktuální potřeby, nezbytné pro rozvoj oboru a jeho identity. Dle nejaktuálnějšího vydání ze dne 6. 5. 2021. je skladba minimálního standardu následující:

1. Filozofie a etika
2. Úvod do sociologické teorie
3. Psychologie v sociální práci
4. Teorie a metody sociální práce
5. Odborná praxe
6. Supervize
7. Metody a techniky sociálního výzkumu
8. Úvod do právní teorie a praxe
9. Sociální politika
10. Sociální norma a rizikové jevy
11. Menšinové skupiny
12. Zdraví a nemoc

(Minimální standard vzdělávání v sociální práci ASVSP, 2021, s. 1 - 2)

- **Studenti**

Studenti se také podílejí na utváření vzdělávání a tím, že například zakládají studentské organizace. Studenti mohou vytvářet organizace, jako jsou studentské rady nebo odbory, které hájí jejich potřeby a zájmy. Tyto organizace mohou spolupracovat s tvůrci politik a úředníky v oblasti vzdělávání a vyjadřovat své obavy a doporučení. Využívají platformy sociálních médií ke zvyšování povědomí o otázkách souvisejících se vzděláváním, sdílení svých zkušeností a mobilizování podpory pro své záměry. To může zahrnovat vytváření a sdílení obsahu, organizování virtuálních akcí a používání hashtagů, které upozorňují na konkrétní problémy. Organizují veřejné demonstrace, jako jsou protestní pochody nebo shromáždění, aby upozornili na problémy, které se týkají jejich vzdělávání. Účastní se diskusí a fór zaměřených na aktuální problémy. Kde získávají a nabízejí své názory a nápady. Právě tady tato forma participace se nabízí skrze storytelling.

- **Expert z praxe**

Při utváření vzdělávací politiky hrají klíčovou roli experti z praxe. Experti z praxe přinášejí bohaté znalosti a zkušenosti. Mají přímé zkušenosti s prací s klienty a mohou poskytnout cenné poznatky o tom, co v praxi funguje a co ne. Tvůrci politik se často spoléhají na experty z praxe, kteří jim poskytují informace pro jejich rozhodnutí a doporučení. Mohou poskytovat zpětnou vazbu o tom, jak co funguje v praxi, identifikovat oblasti, které je třeba zlepšit, a předkládat doporučení ke změnám s cílem zlepšit připravenost pro profese.

Nástroje

Vzdělávací politika je souhrnem konkrétních opatření a činností, kterými vzdělávací subjekty usilují o naplnění rolí vzdělání ve společnosti (Krebs, 2015, s. 485). Jako sociální tak vzdělávací politika jsou ovlivňovány a usměrňovány nástroji. Jejichž prostřednictvím, se snaží dosáhnout optimálního fungování vzdělávací soustavy (Potůček, 2005, s. 287).

Jedním ze základních nástrojů vzdělávací politiky je stanovení cílů a priorit. Mezi to se řadí plánování, strategické řízení a vzdělávací cíle (Potůček, 2005, s. 296). Mezi takový nástroj se řadí například **Plán realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023** od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tento dokument obsahuje cíle a kroky podpory k jejich naplnění. V rámci této práce je nejvíce relevantní první a druhý prioritní cíl. Tyto cíle přímo reagují na aktuální nedostatky ve vzdělávání popsané na začátku práce. Tento strategický záměr má mimo jiné za cíl, zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2022, s. 13).

Prioritní cíl 1 má rozvíjet kompetence přímo relevantní pro život a praxi v 21. století. Podcíl 1B má rozvíjet metody zajišťování kvality vzdělávání a ověřování výsledků učení. Přimo na tento cíl a výzvu tato práce a metoda storytellingu reaguje. Ve výuce by se jednalo na o novou metodu, která by byla přidána za účelem zkvalitnění výuky. Projekt je tak přímo relevantní k tomuto cíli. Další podcíl 1C zaměřený na posílení vazby studia na praxi a přípravu na budoucí uplatnění. I tento cíl je možno naplňovat skrze začlenění storytellingu do výuky. Výuka by tak byla přímo v kontaktu s realitou praxe skrze vyprávěcí a studenti by tak dostávali lepší přípravu na budoucí uplatnění. MŠMT chce prosadit v návaznosti na tento cíl návrh legislativních změn s cílem získat zmocnění pro propojování dat v rámci sledování uplatnění absolventů. Následující podcíl 1D podporující pokračující rozvíjení profesního studia a posilování jeho prestiže reaguje na závěry projektu „Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016“. V rámci naplnění tohoto cíle má MŠMT v plánu navrhnout úpravu standardů pro akreditace, tudíž by byly akreditovány jen ty studijní programy, které kladou důraz na získání teoretických znalostí potřebných pro výkon povolání. I v rámci tohoto cíle a možné následné úpravy standardů pro akreditace, by zapojení storytellingu, pro jeho výhody přenesení praktických poznatků na akademické území, mohlo mít velký význam pro obor i do budoucna. Předposlední podcíl pro prioritní cíl 1 1E podporuje budování infrastruktury pro interaktivní metody vzdělávání a integraci studujících. Jedna z atraktivit storytellingu spočívá práce v interakci mezi studenty a vypravěči, studenti se tak aktivně zapojují do průběhu a utváření výuky. I v tomto ohledu by storytelling reagoval na aktuální potřeby a cíle vzdělávací politiky/vzdělávání (MŠMT, 2022, s. 4 - 5).

Kurikulum je dalším z nástrojů. Šlo by vymezit jako obsah veškerého učení. Spadají sem vzdělávací standardy, vzdělávací programy, učební osnovy, učební plány, osnovy, učebnice, didaktické texty atd. Vymezuje obsah vzdělávání, vzdělávací standardy, zřízení i fungování institucí a nástrojů, jimiž se obsah vzdělávání má realizovat. Jsou tu definovány hodnoty a obecné cíle vzdělávání, povinné obsahové oblasti, cílové požadavky. Je zároveň doplněno systémem hodnocení, formami zkoušek, testů atd. Stále častěji se v souvislosti se stanovením obsahu vzdělávání hovoří o klíčových kompetencích. Klíčové kompetence jsou souborem vědomostí, postojů a dovedností, které jsou přenosné a multifunkční. Tyto kompetence jsou nezbytné pro osobní naplnění a rozvoj každého jednotlivce, pro úspěšné zapojení do společnosti a pro zajištění úspěšné zaměstnatelnosti (Potůček, 2005, s. 299). Zapojení storytellingu by napomáhalo k naplňování kompetencí důležitých pro studium i profese, jako jsou: základní znalosti a aplikace teorií a metod sociální práce, holistické posouzení situace klienta a dalších.

Jeden ze základních nástrojů tvoří **legislativní rámec**, jako sada norem. Chod vzdělávacího systému je všude ve světě regulován legislativou. Určuje základní pravidla

a prostor, ve kterém se aktéři pohybují (Potůček, 2005, s. 296). Terciární vzdělávání uskutečňováno na Vyšších odborných školách (VOŠ) spadá pod část šestou ve školském zákoně č. 561/2004, na vysokých školách pod zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Vzdělávání sociálních pracovníků je v současnosti v České republice zaopatřeno zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. V paragrafu 110 odstavec 4 najdeme kvalifikační předpoklady nezbytné pro odbornou způsobilost pro výkon povolání sociálního pracovníka. V tomto paragrafu je stanoveno, že sociální pracovník potřebuje absolvovat terciární vzdělávání, a to buďto na vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání zakončené absolvováním z programu orientovaného na sociální práci, sociální politiku, sociální péči, charitativní a sociální činnost, sociální a humanitární práci, sociální pedagogiku, sociální patologii, právo a speciální pedagogiku. Sociální práce a sociální služby pokrývají tak široký okruh, že požadavky na vzdělání lze nalézt i v dalších zákonech. Podobně i zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí má v odstavci 49 vymezené požadavky na odbornou způsobilost, rozšířené však o více zaměření, jako pedagogické, psychologické vědy, ošetřovatelství, všeobecné a dětské lékařství, právo, sociální politika a sociální práce. Řádně dokončeným vysokoškolským studijním programem, dokončeným vzdělávacím programem na vyšší odborné škole nebo akreditovaným vzdělávacím kurzem. Další zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě, stanovuje podmínky pro vykonávání úřednické profese mediačního aprobačního pracovníka vysokoškolské vzdělání a v oblasti společenskovední v magisterském programu a odbornou zkoušku. V České republice, **stále chybí vlastní zákon o sociálních pracovnících**, podobně jako je tomu u jiných profesí, i přes to, že se na něm pracuje od roku 2012 (Demeterová, 2018, [online]).

Například na Slovensku od 1. ledna 2015 upravuje výkon sociální práce zákon č. 219/2014 Z.z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Před účinností tohoto zákona neexistovala na Slovensku žádná úplná regulace podmínek pro provozování sociální práce, což vedlo ke zkreslenému vnímání této profese ze strany veřejnosti. MPSVR ve spolupráci s odborníky tedy připravilo zákon, který by mimo jiné měl posílit postavení sociálních pracovníků. Od účinnosti zákona, může činnosti sociální práce vykonávat pouze osoba s vysokoškolským vzděláním získaným v oboru sociální práce, když na úrovni magisterského studia lze vykonávat povolání sociální pracovník a na úrovni bakalářského studia lze vykonávat povolání asistent sociální práce. Zákon dále upravuje např. výkon samostatné praxe sociálního pracovníka, vzdělávání, podmínky pro výkon některých specializovaných činností a akreditaci studijních oborů (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018, s. 7 - 8). Právě zákon, který by upravoval požadavky na výkon profese chybí i přesto že se o zákonu o sociálních pracovnících už roky mluví. Důvodem proč v české legislativě stále chybí je historie sociální práce v Česku obecně. Až po roce 1989 se začalo vzdělávat v oboru sociální práce, přičemž

pravidla byla konstruována odborníky z jiných oborů. Projekt společnosti TAČR s názvem Profesionalizace sociální práce v České republice, jedním z cílů, jehož cílem bylo aktualizovat Minimální vzdělávací standart pro obor sociální práce a také navrhnout jakou formou by bylo žádoucí utvářet další vzdělávání sociálních pracovníků v Česku (Matoušek, 2021, s. 27-29).

Vnější aktéři

Vzdělávací politika však není tvořena a realizována jen na úrovni národního státu. Vyskytují se zde další úrovně, které ovlivňují a formují vzdělávání. Na globální či nadnárodní úrovni působí v oblasti vzdělávání instituce jako Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj – Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Světová banka či Organizace Spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), atd. Proto práce v vychází i z jejich analýz (kapitola 3.1.1) Jejich hlavním přínosem je mezinárodní porovnání vzdělávacích soustav na základě důkladných analýz a také vytváření specifických rozvojových projektů pro dané země. Například Evropská unie – European Union nezasahuje přímo do národní vzdělávací politiky, avšak tvoří společné strategické dokumenty, které slouží jako doporučení (Potůček, 2005, s. 280-281).

5 Přínosy storytellingu ve výuce sociálních pracovníků

Tato kapitola shrne dosavadní zjištění ohledně přínosů storytellingu ve výuce, vzhledem k celé práci, výzkumům a analýze.

Využití storytellingu má potenciál být účinné ve všech oblastech vysokoškolského vzdělávání. Vyprávění příběhů rozvíjí kontext aktivního učení a mimořádného vlastnictví učení, a to jak z hlediska procesu, tak obsahu (Wills dle Abrahamsona, 1992, s. 450).

Studenti, kteří se učili společně s uživateli služeb, také prokázali lepší porozumění teoretickým konceptům, na nichž je založena týmová práce, a dokázali lépe zasadit teorii do praktického kontextu (Cooper a Spencer-Dove, 2006, s. 609).

Můžeme identifikovat narušování stereotypů prostřednictvím sdílení osobních zkušeností jednotlivých odborníků v hodnocení studentů (Geregová a Frišaufová, 2020, s. 323). Podpořilo to jejich respekt ke klientům a důraz na porozumění situací z jejich perspektivy (Černá a kol., 2019, s. 4).

Storytelling ve výuce je způsob zábavného předávání informací. Žáci a studenti si díky zážitku z příběhu lépe zapamatují fakta, protože jsou vtaženi do děje a konkrétních situací spojených s emocí. Aktivní učení a tvořivost, to je jádro storytellingu (Voráčová, Storytelling – úvod do vyprávění příběhů, [online]).

Aby měl storytelling požadovaný účinek a zvýšilo schopnost studenta učit se a vstřebávat nové informace, je důležité, aby vyučující znal a rozuměl studentovým minulým a současným zkušenostem. Storytelling je nejefektivnější, pokud se příběh přímo vztahuje k životním zkušenostem, porozumění, myšlenkám a postojům studenta. (Cooper, 1994, s. 131 - 140).

Metoda storytellingu může studenty sociální práce vybavit schopnostmi vcítit se do klientů, porozumět jejich zkušenostem a efektivně s nimi komunikovat, a také je lépe připravit na vytváření smysluplných změn ve své budoucí praxi. Storytelling může studentům sociální práce pomoci rozvíjet empatii vůči klientům a získávat hlubší porozumění jejich zkušenostem. Příběhy a zkušenosti klientů a odborníků z reálného světa mohou studentům poskytnout praktické znalosti a dovednosti.

Může také podpořit osobní růst a sebereflexi studentů sociální práce. Poslechem a sdílením příběhů mohou získat vhled do svých vlastních hodnot, předsudků a předpokladů, což jim může pomoci stát se efektivnějšími a etičtějšími profesionály. Tato metoda může také posílit vazby mezi studenty sociální práce a jejich klienty, stejně jako s ostatními odborníky v oboru, což může vést k většímu pocitu komunity a podpory.

Dále podněcuje kreativitu a inovaci u studentů sociální práce, povzbuzovat je k novým způsobům myšlení a hledání nových řešení složitých problémů. Tato metoda také pomáhá studentům rozvíjet kulturní kompetence tím, že je seznamuje s různými perspektivami a zkušenostmi, což jim umožňuje lépe sloužit klientům z různých prostředí a komunit.

Používání storytellingu ve výuce může také upoutat pozornost a představivost studentů, což zlepšuje učení a zapamatování informací. Příběhy jim mohou pomoci lépe porozumět složitým konceptům, zapamatovat si důležité informace. Podněcováním studentů k přemýšlení nad rámcem tradičních intervencí a přístupů může storytelling pomoci připravit sociální pracovníky na řešení složitých a vyvíjejících se sociálních problémů. Příběhy mohou obsahovat různé perspektivy, dilemata a etické otázky, které mohou studenty vybízet k kritickému myšlení a schopnosti argumentace.

6 Představení projektu

Tato kapitola představuje myšlenku projektu. Práce se zaměřuje na projekt začlenění Storytellingu do výuky sociální a humanitární práce.

V navrhovaném projektu by vypravěčem mohl být jak pracovník v sociální službě, tak klient i člověk se zkušeností přínosnou pro zaměření studentů. Posluchači by se ve využití ve výuce stali studenty. Vypravěči by do výuky přinášeli své zkušenosti související se sociální prací podobně jako u Ostravské univerzity (viz výše). Studenti by tak mohli nahlédnout do reality praxe i z pohledů klientů, nebo se setkat s běžnými etickými dilematy sociální práce. Pokud by například probíhala výuka zaměřená na lidi bez domova, do výuky by tak na 3 vyučovací hodiny navštívil, buďto sociální pracovník ze služby zaměřující se na tuto problematiku, či klient jejich služeb nebo člověk s příslušnou zkušeností. Studenti by se také v průběhu nebo po skončení vyprávění mohli doptat na z jejich pohledu zajímavé nebo důležité dotazy, které by jim mohl zodpovědět člověk s přímou zkušeností. Popřípadě by poté mohla následovat diskuze. Studenti také během studia vypracovávají projekty, pokud by vypravěč měl zkušenosti s tématem těchto projektů mohl by být nápomocen i při jejich tvorbě a poskytovat studentům konzultace, na kterých by jim sdělil svůj názor na danou věc či zkušenost. Poté by byl přítomen u zpětné vazby, k již dokončeným projektům.

7 Cíl projektu

Cíl projektu je nastavený, aby splňoval podmínky metody SMART.

Hlavním cílem projektu je začlenění storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků, za účelem zefektivnit výuku.

- **Specifický:** Cíl má efektivně začlenit storytelling do výuky sociální a humanitární práce, který pomůže studentům sociální práce rozvíjet empatii, kulturní povědomí a dovednosti řešení problémů.
- **Měřitelný:** Dává za cíl zjistit, jestli opravdu storytelling se začleněním expertů z praxe přinesl požadované zefektivnění výuky. Na základě vypracování a zrealizování pilotního projektu, který ověří účinnost vzdělávacího programu založeného na vyprávění příběhů Zefektivnění, tedy lepší znalosti a kompetence pro výkon povolání sociálního pracovníka by se poté daly ověřit při zkouškách na konci semestru. Při této příležitosti, by se dalo zjistit, jestli opravdu studenti, jejichž výuka obsahovala storytelling opravdu více prokazují znalostí z praxe a cílovou skupinou a více projevují i jiné kompetence jako kritické myšlení, myšlení v souvislostech empatie a podobné, oproti předchozím studentů, jejichž výuka storytelling nezahrnovala. Toto porovnání by nejlépe mohl provést učitel jako zkoušející. To se dá zjistit evaluací a zpětnou vazbou po hodinách storytellingu ze strany studentů a učitelů. Zároveň by se u evaluací a zpětné vazby dala zjistit také spokojenost studentů a učitelů se storytellingem. Dopad změříme za pomoci:
 - Zpětné vazby studentů a učitelů
 - Spokojenosti studentů a učitelů
 - Vyhodnocením projektu
- **Adekvátní⁷:** Projekt je dosažitelný, na základě provedení analýzy potřebnosti v první části práce, kdy bylo zjištěno, že storytelling lze zapojit do výuky sociálních pracovníků, a že opravdu přináší zefektivnění vzdělávání, lze říci, že tento cíl je z tohoto pohledu dosažitelný.
- **Relevantní:** Začlenění storytellingu do vzdělávání v sociální práci je relevantním při přípravě budoucích sociálních pracovníků na práci s různými skupinami obyvatel a řešení složitých sociálních problémů. Praktické zkušenosti sociálních pracovníků a klientů sociální práce obohatí výuku studentů a vybaví je potřebnými dovednostmi, aby se stali efektivními sociálními pracovníky.
- **Termínovaný:** Cíl je jasně časově omezen.

⁷ Achievable = dosažitelný. Pro lepší vzhledovou kontinuitu textu nahrazen jiným méně překladatelsky přesným slovem.

- Během 6 měsíců udělat přípravu, jako výběr a školení vypravěčů, připravit prostor do výuky předmětů, zařídit nezbytné smlouvy pro spolupráci mezi vzdělavatelem a vypravěči...
- Realizace projektu jeden semestr, zahrnující přímé zapojení do výuky.
- V posledním měsíci vyhodnotit projekt. První zpětné vazby a hodnocení budou probíhat již během realizace projektu.

8 Cílové skupiny

Tato kapitola se zaměří na přímé a nepřímé skupiny, které mohou mít prospěch ze začlenění vyprávění příběhů do vzdělávání v sociální práci. Přímé skupiny se vztahují ke skupinám, které jsou v přímém kontaktu se vzdělávacím programem založeným na vyprávění příběhů a mají z něj prospěch. Nepřímé skupiny se týkají skupin, které mohou nepřímo těžit ze zlepšených dovedností a efektivity sociálních pracovníků, kteří prošli školicím programem založeným na storytellingu.

8.1 Přímé skupiny

Studenti

Projekt je cílen na cílovou skupinu studentů, jako příjemců prospěchu z využití metody storytellingu ve výuce. Konkrétně na studenty studijního programu Mezinárodní sociální a humanitární práce. Velikost cílové skupiny se nedá přesně určit vzhledem k různému počtu studentů napříč ročníky a rozdílnému počtu přijatých studentů každý rok. V aktuálním roce vzniku této práce skupina čítala 68 studentů. 21 ve třetím ročníku, 16 ve druhém a 31 v prvním.

Vzdělavatelé v sociální práci

Pedagogové mohou mít ze začlenění vyprávění příběhů do výuky prospěch díky efektivnější a poutavější metodě výuky, zlepšení vlastních komunikačních a vypravěčských dovedností a lepšímu porozumění vzdělávacím potřebám svých studentů a profesním nárokům na studenty.

Vypravěči

Přímo se podílejí na projektu a jsou jeho nedílnou součástí. Pro účely projektu by tato skupina mohla čítat 3 vypravěčů pro poskytnutí větší rozmanitosti. Různorodá skupina vypravěčů může studentům zprostředkovat kontakt s různými zkušenostmi a zázemím, což napomáhá rozvoji empatie a kulturního povědomí. Může také poskytnout reprezentativnější vzorek typů klientů, s nimiž se sociální pracovníci mohou setkat ve své budoucí kariéře.

8.2 Nepřímé skupiny

Klienti sociální práce

Klienti sociální práce mohou mít z projektu nepřímý prospěch díky tomu, že budou mít efektivnější a empatictější sociální pracovníky, kteří lépe porozumí jejich potřebám a zkušenostem. Předpokládaný počet se může lišit na počtu studentů, kteří budou zapojeni

do projektu a může se výrazně lišit v závislosti na oblasti sociální práce ve které budou v budoucnu pracovat. Například sociální pracovníci v oblasti ochrany dětí mohou mít nižší zatížení vzhledem ke složité a časově náročné povaze své práce, zatímco sociální pracovníci v komunitních službách mohou mít vyšší zatížení vzhledem k širšímu spektru služeb, které poskytují. Počet klientů sociálního pracovníka je průměrně 60 podle Ministerstva práce a sociálních věcí (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021, s. 55). Při jednom ročníku, který by prošel výukou se storytellingem, by při průměrném počtu studentů podle aktuálních čísel, vyjde po zokrouhlení jako průměrný počet studentů v ročníku 23. Za předpokladu, že všichni tito studenti budou pokračovat a pracovat v sociální práci a budou mít v průměru 60 klientů. Toto číslo není udávané v žádné časovém rozpětí ale spíše v okamžiku. Z toho můžeme usuzovat, že nepřímá skupina klientů sociální práce může činit kolem 1380 klientů za jeden ročník studentů.

Služby sociální práce

Služby sociální práce mohou mít prospěch ze zdokonalených vzdělávacích programů, které mohou produkovat kvalifikovanější a efektivnější sociální pracovníky, což může vést k lepším výsledkům pro klienty a službu jako celek. Není však jasné kolik sociálních služeb sociální pracovník v průběhu života vystřídá. Když budeme vycházet ze stejné logiky jako u předchozí skupiny můžeme se dostat na číslo 23 sociálních služeb.

Společnost

Začlenění vyprávění příběhů do vzdělávání v sociální práci může vést ke kvalifikovanějším a efektivnějším sociálním pracovníkům, kteří mohou řešit složité sociální problémy a zlepšit celkový blahobyt společnosti.

9 Logický rámec projektu

Tato kapitola se věnuje logickému rámci projektu, který obsahuje cíl, záměr, výstupy, aktivity, indikátory atd. Logický rámec zde slouží k uspořádání myšlenek a koncepcí projektu do struktury, která umožňuje lepší porozumění jeho cílům, výstupům a výsledkům. Pomocí něj je možné udržovat projekt na správné cestě během celé jeho realizace a sledovat, zda se projekt vyvíjí tak, jak bylo plánováno. Logický rámec je zasazen to tabulky pro lepší přehlednost.

	Popis projektu	Indikátory	Zdroje ověření a ukazatelů	Předpoklady a rizika
Záměr	<p>Zvýšit kvalitu a propojení teorie s praxí, s cílem lépe připravit a zplnomocnit studenty na profesní nároky</p> <p>Zavedení nové formy vzdělávání</p> <p>Empowerment studentů a vypravěče</p> <p>Zapojení klientů do učícího procesu</p> <p>Zlepšená schopnost studentů sociální práce aplikovat teoretické znalosti v praktickém prostředí.</p>	<p>Vyhodnocení zpětných vazeb a evaluací. Prozkoumání rozdílů v pokroku u studentů, kteří si prošli tímto projektem a studentů, kteří neprošli.</p>	<p>Prozkoumání rozdílů v pokroku u studentů, kteří si prošli tímto projektem a studentů, kteří neprošli</p> <p>Vyhodnocení zpětné vazby a evaluace</p>	
Cíle	<p>Začlenit metodu storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků</p>	<p>36 vyučovacích hodin odučených společně s vypravěči</p> <p>Zpětná vazba</p> <p>Studenti, kteří se zúčastnili storytellingu</p>	<p>Docházka</p> <p>Projektová dokumentace</p> <p>Monitorovací zprávy</p>	<p>Výcvik vypravěčů, aby byli schopni efektivně sdělovat své zkušenosti</p> <p>3 vypravěči a 2 konzultanti</p> <p>Výcvik vypravěčů, školení a příprava studentů, k předcházení retraumatizace vypravěče, traumatizace studentů a posílení stereotypů</p>
Výstupy	<p>Zrealizování storytellingu ve výuce</p> <p>Podpora respektu ke klientům</p> <p>Předcházení a narušení stereotypů</p> <p>Rozvíjení empatie u studentů</p>	<p>36 vyučovacích hodin odučených společně s vypravěči</p> <p>Zpětná vazba</p>	<p>Docházka</p> <p>Projektová dokumentace</p> <p>Monitorovací zprávy</p>	<p>Vyučující potřebují zúčastnit školení, ohledně toho, jak spolupracovat s experty z praxe, jak dobře storytelling začlenit do výuky, jak usměrňovat samotné vyprávění a diskusi.</p>

	<p>Empowerment studentů a vypravěčů</p> <p>Zlepšená schopnost studentů sociální práce aplikovat teoretické znalosti v praktickém prostředí.</p> <p>Zapojení klientů do učícího procesu</p>	<p>Studenti, kteří se zúčastnili storytellingu</p>		<p>Vybrat a zaškolit vypravěče.</p> <p>Vypravěči musejí mít motivaci se na projektu podílet a musejí ovládat metodu storytellingu</p> <p>Studenti potřebují projít přípravou, pro stanovení základních pravidel pro respektující dialog, zdůraznění důležitosti důvěrnosti a vytvoření atmosféry bez odsuzování.</p>
--	--	--	--	--

Aktivity	1.1. VÝBĚR KONZULTANTŮ PRO VYPRAVĚČE 1.2. ŠKOLENÍ PEDAGOGŮ 1.3. VÝBĚR VYPRAVĚČŮ 1.4. ZAŠKOLENÍ VYPRAVĚČŮ 1.5. POSOUZENÍ DO KTERÉHO MODULU/BLOKU BY SE VÝUKA METODOU STORYTELLINGU HODILA A PŘÍPRAVA NA VÝUKU 1.6. PŘÍPRAVA STUDENTŮ NA STORYTELLING VE VÝUCE 2.1. SETKÁNÍ VYUČUJÍCÍHO A VYPRAVĚČE PŘÍMO PŘED VÝUKOU 2.2. STORYTELLING PŘÍMO VE VÝUCE 2.3. SCHŮZKA VYPRAVĚČŮ A KONZULTANTŮ 2.4. PODÍLENÍ SE NA POMOCI A PODPOŘE PROJEKTŮ STUDENTŮ A HODNOCENÍ PROJEKTŮ SPOLU S VYUČUJÍCÍMI, VYPRAVĚČI 3. 1. EVALUACE STUDENTŮ, VYUČUJÍCÍCH A VYPRAVĚČŮ NA KONCI SEMESTRU A EVALUACE CELÉHO PROJEKTU PO VŠECH AKTIVITÁCH, ZOHLEDŇUJÍCÍ PRŮBĚŽNÉ ZPĚTNÉ VAZBY	Prostředky Finance Metodické podklady 2 konzultanti pro vypravěče 3 vypravěči Smlouvy DPP Na školení vypravěčů: <ul style="list-style-type: none"> • Pronájem prostor • Strava • Lektor 	Rozpočet 133 900kč Zdroje Dotace a granty MŠTM -Operační program Jan Amos Komenský	Zájem účastníků 3 vypravěči 2 konzultanti Zahrnutí výuky storytellingem do učebního plánu Realizace školení Dostatek finančních prostředků
Výchozí podmínky	Vzdělavatel má o zájem o zlepšení výuky za pomocí metody storytellingu Vypravěči k dispozici Přeorganizování výuky			

Tabulka 1: Logický rámec

10 Klíčové aktivity

Klíčové aktivity jsou pro lepší orientaci rozděleny do tří fází: Přípravná fáze, Fáze realizace a Evaluace.

1. Přípravná fáze harmonogram

1.1. Výběr konzultantů pro vypravěče

Výběr 2 konzultantů z řad pedagogického sboru, kteří budou doprovázet procesem vypravěče. Výběr bude proveden na základě osobní motivace, popřípadě podle předpokladů nápomocnosti k projektu. Během této aktivity také proběhne seznámení s celým procesem. Konzultanti jsou velmi důležití pro realizaci a průběh projektu, starají se o vypravěče. V průběhu celého procesu vypravěčům poskytují podporu, pořádají schůzky vypravěčů a dohlíží na hladký průběh projektu. Konzultanti mohou úzce spolupracovat s vypravěči při společném plánování a přípravě vyprávění. To může zahrnovat společné vypracování plánů hodin, cílů výuky a strategií pro efektivní začlenění vyprávění příběhů do učebních osnov nebo vzdělávacího rámce. Spolu s konzultanty projdou výcvikem storytellingu. Při své práci mohou pracovat a inspirovat se *Metodikou práce s konzultanty* (Černá, 2019). Konzultanti mohou vypravěčům v průběhu projektu poskytovat poradenství a zpětnou vazbu a pomáhat jim řešit případné problémy a potíže, které se mohou během vyprávění příběhů vyskytnout. To může zahrnovat poskytování konstruktivní zpětné vazby k jejich vypravěčskému výkonu, pomoc při úpravě jejich vypravěčského přístupu na základě zpětné vazby od studentů nebo řešení jakýchkoli obav či otázek, které mohou mít. Také mohou vypravěčům poskytnout příslušné zdroje a materiály na podporu jejich vypravěčských sezení. Může se jednat o knihy, vizuální pomůcky, multimediální materiály nebo jiné zdroje, které mohou vyprávění příběhů obohatit a učinit je pro studenty poutavějším. Takzvaně je začlenit do role vzdělavatele. Storytelling se někdy může dotýkat osobních nebo citlivých témat a konzultanti mohou vypravěčům poskytnout emocionální podporu při zvládání potenciálně náročných situací.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** 2 vybraní konzultanti
- **Indikátor splnění:** 2 vybraní konzultanti pro vypravěče
- **Harmonogram:** Tato aktivita bude probíhat v rozmezí měsíce září.
- **Management rizik:** Nikdo z vyučujících nebude mít zájem o roli konzultanta pro vypravěče. Jako preventivní opatření se použijí odměny ve výši 14 000Kč na rok pro konzultanta.

1.2.Školení pedagogů

Týkající se toho, jak spolupracovat s experty z praxe, jak dobře storytelling začlenit do výuky, jak usměrňovat samotné vyprávění a diskusi. Buďto na základě podkladů výzkumu Masarykovi univerzity (zmíněný v analýze potřebnosti) (Frišaufová, 2018) a *Metodika spolupráce se skupinou konzultantů z praxe* (Černá, 2019), nebo na základě například přednášky/školení od učitele z jiné univerzity zapojující podobný koncept.

Během školení by měli vyučující získat povědomí o významu a dopadu storytellingu ve vzdělávání, včetně toho, jak může storytelling zapojit studenty, podpořit kritické myšlení a usnadnit učení. Dále by se měli naučit praktické techniky pro začlenění storytellingu do vyučovacích postupů, jako je výběr vhodných příběhů a využití jich jako nástrojů pro výuku konkrétních konceptů a dovedností. Důležitou součástí školení představuje naučení se efektivní spolupráce s vypravěči příběhů, včetně stanovení jasných rolí, odpovědností a očekávání a porozumění jejich znalostem a perspektivám. Vyučující by měli být schopni efektivně řídit dialog během vyprávění příběhů a měli by se naučit strategie pro řízení skupinové dynamiky, včetně technik vedení diskuzí, kladení otevřených otázek a usnadňování reflexe a kritického myšlení a povzbuzování aktivní účasti studentů. Dále by se měli naučit poskytovat vypravěčům konstruktivní zpětnou vazbu a hodnocení, identifikaci silných stránek, oblastí pro zlepšení a nabízení vedení a podpory, diskutovat o etických aspektech souvisejících s vyprávěním příběhů, včetně citlivých nebo osobních témat. Měli by být proškoleni, jak zacházet s takovými tématy a jak vytvořit bezpečné a podpůrné prostředí pro studenty.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Učitelé budou seznámeni s tím, co je to storytelling a jak jím mohou zefektivnit výuku. Budou vědět, jak přistupovat k vypravěčům. Tato aktivita předchází stereotypizaci, podporuje respekt ke klientům a začlenění vypravěčů do pedagogického kolektivu.
- **Indikátor splnění:** Docházka bude sloužit jako indikátor splnění. Proběhne školení, jehož se zúčastní učitelé pro obor Mezinárodní sociální a humanitární práce. Pro ty, co nebudou moci být přítomní poslouží materiály jako podklad pro samostudium nebo nahrávka ze školení/přednášky. Vyučující budou schopni prokázat, že vědí, jak spolupracovat s vypravěči.
- **Harmonogram:** Školení by mělo proběhnout v průběhu listopadu.
- **Předpoklady:** Vyučující potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili školení. Měli by mít zájem o proškolení a snahu zvyšovat své vyučovací kompetence a zlepšovat výuku.

1.3.Výběr vypravěčů

Vyhledat a vybrat vypravěče. Nápomocné mohou být třeba sociální služby, které by mohli doporučit klienty nebo pracovníky, popřípadě známí učitelské sboru a absolventi,

mohou být nápomocní při vyhledávání a doporučení. Popřípadě je možné vyvést internetová výzvu. Důležitou roli při výběru musí být motivace vypravěče se do celého procesu zapojit, odpovědnost, motivace sdílet svůj příběh, pracovat na svém osobním rozvoji a dostatek času. Celý proces je pro vypravěče časově náročný, v průběhu celého procesu vypravěče čeká několikatero přípravných, podpůrných a evaluačních schůzek. Vypravěči si musejí být dobře vědomi rizik a možných nepříjemností spojených se storytellingem jako jsou retraumatizace a osobní témata. Zároveň by také měli být obeznámeni s přínosy, které se jim díky této zkušenosti naskytnou, jako jsou osobní růst, zplnomocnění, možnost léčby traumat, příležitost něco změnit – participace a další. (Voráčková, 2022, s. 63) (Frišaufová, 2018).

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Seznam potenciálních vypravěčů a kritéria pro výběr vypravěčů
- **Indikátor splnění:** 3 vybraných konzultantů
- **Harmonogram:** Výběr vypravěčů bude probíhat od září do listopadu, aby bylo možné nalézt nejlepší adepty pro tuto pozici.
- **Management rizik:** Nedostatek zájmu od lidí se zkušeností, nebude kdo dělat vypravěče. Proto je potřeba zvýšit okruh dosahu a zapojit do vyhledávání vypravěčů také sociální služby a absolventy. Vypravěči dostávají za odučené hodiny a výcviky mzdu i tento faktor může sloužit jako prevence proti riziku nezájmu.

1.4. Výcvik vypravěčů

Vypravěčům je nutné poskytnout školení v oblasti storytellingu. Toto školení bude zaměřeno na různé aspekty vyprávění příběhů, jako jsou techniky a dovednosti vyprávění, výběr a příprava příběhů, spolupráce a dialog, kulturní citlivost a inkluze, etické aspekty a hodnocení a zpětná vazba. Vypravěči se naučí efektivně strukturovat a přednášet příběhy, přizpůsobit styl vyprávění publiku, spolupracovat s dalšími zúčastněnými stranami a vytvořit bezpečný a inkluzivní prostor pro smysluplné zapojení. Školení bude vést externí lektor specialista na storytelling a koná se během tří dnů v prostorách chaty nebo střediska. Kromě vypravěčů se na školení zúčastní také konzultanti, aby se zlepšily vztahy ve skupině a tato skupina mohla sloužit jako podpora celého procesu. Tímto způsobem mohou vypravěči vytvářet působivé zážitky z vyprávění příběhů, které jsou v souladu s cíli a záměry projektu.

- **Očekávané výsledky:** Vypravěči budou vyškoleni a budou vědět, jak pracovat se storytellingem. Tato aktivita podporuje empowerment vypravěčů a předchází stereotypům.
- **Indikátor splnění:** Všichni vybraní vypravěči absolvovali školení a mohou prokázat, že rozumí zásadám a technikám storytellingu.

- **Harmonogram:** Výcvik by se měl uskutečnit v průběhu ledna, aby vypravěči měli své nově nabyté znalosti co nejvíce v paměti před samotnou výukou.
- **Předpoklady:** Vypravěči potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili školení.

1.5. Posouzení, do kterého modulu/bloku by se výuka metodou storytellingu hodila a příprava na samotnou výuku

Cílem této aktivity je určit do kterého modulu a bloku se budou vypravěči nejlépe hodit. Vše bude záležet na učebních osnovách a zkušenostech vypravěčů. Příprava na výuku obsahující seznámení učitele s expertem z praxe. Zjištění společných očekávání a cílů učení. Učitel musí být dobře seznámen s příběhem, aby během výuky mohl sloužit jako podpora. Vyučující se seznámí s vybranými příběhy, pochopí jejich témata a strukturu, poté je přizpůsobí jejich vzdělávacím cílům. Díky přípravě mohou vyučující a vypravěči vytvořit dobře naplánovaný a smysluplný zážitek ze storytellingu, který je v souladu s cíli a záměry výuky a maximalizuje přínos pro studenty.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Přesně určené moduly a bloky do kterých se zapojí vypravěči a proběhne storytelling. Učitel i vypravěč ví na co se mají připravit, čeho se výuka bude týkat a co má přinést. Tato aktivita předchází stereotypům a podporuje začlenění vypravěčů do pedagogického kolektivu.
- **Indikátor splnění:** Je vypracován učební plán na semestr do kterého bude zahrnuta výuka storytellingem. Vytvořený seznam výukových cílů popřípadě zpráva o přípravě.
- **Harmonogram:** Tato aktivita bude probíhat v rozmezí od listopadu do ledna.
- **Management rizik:** Možné konflikty při plánování. Aby se této situaci předešlo vyučující by měli mít sami zájem o zapojení storytellingu do jejich hodin.

1.6. Příprava studentů na storytelling ve výuce

Dát studentům předem vědět, že výuka bude probíhat formou storytellingu a že se jí zúčastní člověk se zkušeností/expert z praxe, a bude sdílet své osobní zkušenosti a příběhy. To může studentům pomoci se připravit a poté se cítit příjemněji během přednášky a diskuse. Ujasnit si se studenty co je cílem storytellingu a čeho se bude týkat. Stanovení základních pravidel pro respektující dialog, zdůraznění důležitosti důvěrnosti a vytvoření atmosféry bez odsuzování. Dát studentům vědět, že mohou vyhledat podporu, pokud ji budou během nebo po skončení storytellingu potřebovat. Příprava by měla zahrnovat nastavení kontextu, dovednosti aktivního naslouchání, emoční připravenost, kulturní citlivosti... Učitelé by měli poskytnout studentům přehled o storytellingu.

Vytvoření bezpečného a inkluzivního prostředí je důležité pro to, aby se studenti mohli do příběhu zapojit promyšleně a s respektem.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Studenti budou psychicky připraveni na výuku a diskusi. Aktivita napomáhá empowermentu a rozvíjení empatie u studentů, předchází stereotypům a podpora respekt ke klientům.
- **Indikátor splnění:** Studenti budou srozuměni s tím, co je storytelling. Co od něj mohou očekávat a jaká rizika může přinést. Jsou si vědomi vlastní role v procesu a umějí to srozumění prokázat (například ústně). Dalším indikátorem splnění bude docházka.
- **Harmonogram:** Studenti by měli projít přípravou během února, tedy na začátku semestru.
- **Předpoklady:** Studenti potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili přípravy. Měli by mít zájem o přípravu a usilovat i o zlepšení učících metod.

2.Realizace

2.1. Setkání učitele a vypravěče přímo před výukou

Během tohoto setkání se oba naladí na výuku, proberu svoje emoční rozpoložení apod. Měla by se zaměřit na společná očekávání, cíle výuky, vyjasnění tématu nebo námětu vyprávění, diskusi o případných citlivých nebo osobních tématech a dohodu o formátu a průběhu hodiny. Tato schůzka je zásadní pro zajištění toho, aby učitel a vypravěč byli sladění a připraveni na úspěšnou lekci vyprávění příběhů. Setkání probíhá za účelem prevence retraumatizace.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Připravenost vyučujících a vypravěčů na výuku. Aktivita buduje vztahy mezi vyučujícím a vypravěčem a narušuje tak stereotypy, zároveň společné naladění předchází riziku retraumatizace.
- **Indikátor splnění:** Vyučující a vypravěči jsou připraveni na výuku.
- **Harmonogram:** Schůzka proběhne vždy před výukou.
- **Předpoklady:** Připravenost vyučujících a vypravěčů na výuku

2.2.Storytelling přímo ve výuce

Uspořádání židlí do kruhu. Vypravěč povede storytelling a diskusi, učitel bude sloužit jako podpora a usměrňovatel. Studenti by měli být ze začátku upozorněni na co vypravěč nechce odpovídat, jinak by se měli moct doptávat. Vypravěč přinese svou zkušenost.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Studenti se seznámí s příběhem a zkušenostmi vypravěče, což jim umožní více nahlédnout do reality praxe. Výstupem z přednášky bude zpětná vazba od studentů zpětná vazba mezi vyučujícím a vypravěčem. Aktivita posiluje empowerment studentů

a vypravěčů. Rozvíjí empatie respekt ke klientům u studentů. Předchází stereotypům.

- **Indikátor splnění:** Realizace přednášek, které bude zkušenost předána formou storytellingu.
- **Harmonogram:** Přednášky budou probíhat od února do května, tedy v letním semestru.
- **Management rizik:** Vypravěči nebudou schopni efektivně sdělovat své zkušenosti. Prevencí je výcvik vypravěčů, kdy se vypravěči naučí jak sdělovat a přednášet své příběhy a zkušenosti. Dalším rizikem může být neslušnost studentů k vypravěčům a nepřípravenost na osobní povahu některých příběhů. Proto je nezbytné studenty připravit na povahu příběhu a na jednání s vypravěčem. Překážkou může také být nedostupnost vypravěče, ať už z důvodu nemoci, či jiných příčin. V tomto případě je důležité, aby vyučující by schopen na tuto situaci reagovat a by připraven přednášku vyplnit jinak. Největším rizikem celého projektu je retraumatizace vypravěče, traumatizace studentů a posílení stereotypů. Aby se tomuto nekýženému stavu předešlo, je nezbytná celá fáze přípravy, kdy se všichni, kdo přijdou do styku s vypravěči naučí a připraví jak bezpečně komunikovat bez předsudků a jak být dobrou oporou.

2.3.Schůzka vypravěčů a konzultantů

Ohledně to, jak probíhala výuka a co jim to dalo. Konzultanti a vypravěči mohou probrat, jak lekce probíhala, co se osvědčilo, s jakými problémy se setkali a jaká byla zpětná vazba od studentů a vyučujících. Mohou se také podělit o své postřehy, připomínky a doporučení pro budoucí lekce na základě svých zkušeností. Toto setkání lze využít jako reflexi, která umožní zhodnotit efektivitu vypravěčského přístupu, identifikovat oblasti, které je třeba zlepšit, a poskytnout vypravěčům podporu a vedení pro jejich další rozvoj. Může také sloužit jako příležitost ke spolupráci konzultantů a vypravěčů a k brainstormingu nápadů na posílení dopadu storytellingu.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Zpráva shrnující schůzku. Schůzka je hlavně cílena přínosy pro vypravěče, protože se takto mohou podpořit a sdílet své zkušenosti a zážitky v bezpečném prostoru.
- **Indikátor splnění:** Zdokumentována schůzka obsahující zpětnou vazbu od vypravěčů a konzultantů. Zrealizované 2 schůzky.
- **Harmonogram:** Schůzky by se mohly uskutečnit v průběhu března až května, v relevantnosti k odučeným hodinám.
- **Předpoklady:** Vypravěči a konzultanti by si měli být vědomi, proč jsou pro ně společné schůzky důležité.

2.4.Podílení se na pomoci a podpoře projektů studentů a hodnocení projektů spolu s učiteli, vypravěči

Pokud by zkušenosti vypravěče byly relevantní k projektu studentů, mohli by ho při tvorbě svých prací, které slouží jako hodnocení předmětů, využít jako konzultanta, kdy by jim vypravěč mohl poskytnout své názory a pohled na věc na základě jeho zkušeností. Studenti by tam mohli rovnou zjistit, zájem o jejich projekty a názor přímo od člověka se zkušeností (klienta, sociálního pracovníka). Pro dobré fungování je důležité vypravěče začlenit mezi učitele, bylo by také dobré, aby se, pokud mají zkušenost s tématem zapojili i do zpětné vazby projektů studentů.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Zpětná vazba vypravěče k projektům studentů a možné nápady a rady, jak projekt ještě více vylepšit. Zapojení vypravěčů do prezentací a následné zpětné vazby k studentům. Předcházení a narušení stereotypů
- **Indikátor splnění:** Poskytnuta konzultace a pomoc od vypravěčů pro studenty. Zapojení vypravěčů do prezentací a poskytnutí prostoru pro vyjádření jejich vlastní zpětné vazby k projektům.
- **Harmonogram:** Konzultace mohou probíhat od března do černa, v závislosti na datumu hodnocení projektů.
- **Managment rizik:** Vyučující nedají prostor a nebudou chtít, aby se vypravěči účastnili prezentací a zpětné vazby k projektům. Prevencí k tomuto stavu jsou aktivity podporující vztahy a začlenění vypravěčů do pedagogického kolektivu. Vypravěči se nebudou cítit dostatečně bezpečně a komfortně na vyjádření svého názoru a zapojení se do zpětné vazby. Všechny aktivity z fáze přípravy a realizace jsou prevencí na tento jev.

3. Evaluace

3.1.Evaluace studentů, učitelů a vypravěčů na konci semestru a evaluace celého projektu po všech aktivitách, zohledňující průběžné zpětné vazby

Evaluace by se konaly odděleně, online prostřednictvím dotazníku, všem by se tak poskytla anonymita a prostor evaluaci vyplnit podle jejich časových harmonogramů. Poté by se dali dohromady výsledky. Ty by se pak celkově vyhodnotili a poté by přišlo vyhodnocení celého projektu, na základě splnění aktivit, cíle, průběžné zpětné vazby a evaluace na konci semestru.

- **Očekávané výsledky a výstupy:** Evaluace studentů, učitelů a vypravěčů. Projekt zapojení storytellingu bude shledán jako přínosný. A přinese potřebné znalosti pro studenty a rozvoj kompetencí důležitých pro praxi.

- **Indikátor splnění:** Realizace online dotazníků ke skupinám. Vyhodnocení zpětných vazeb a evaluací. Prozkoumání rozdílů v pokroku u studentů, kteří si prošli tímto projektem a studentů, kteří neprošli.
- **Harmonogram:** Zpětná vazba bude probíhat vždy po hodině, a bude se archivovat. Evaluace proběhnou až po ukončení semestru v červnu, kdy proběhne evaluace celého projektu.
- **Předpoklady:** Všechny skupiny by měli být seznámeny a měli by si uvědomovat, proč je evaluace důležitá pro ně i projekt. Určit zodpovědnou osobu za realizace celkové evaluace
- **Management rizik:** Nikdo nebude mít zájem vést celkovou evaluaci, zájem by se dal zvýšit při poskytnutí odměny. Dalším riziko by mohli představovat vyučující, kteří mohou posoudit pokrok v rozvoji a kompetencí, protože nebudou chtít toto posouzení udělat. Aby se tomuto riziku předešlo, že zapotřebí aby vyučující podporovali myšlenku projektu. K tomu směřují aktivity školení vyučujících, příprava na výuku, setkávání vyučujících a vypravěčů před výukou, storytelling ve výuce, hodnocení projektů spolu s vyučujícími.

Všechny aktivity a jejich propojení s výstupy, riziky a výsledky shrnuje následující tabulka.

FÁZE

FÁZE					
PŘÍPRAVA		REALIZACE			EVALUACE
AKTIVITY	INDIKÁTORY	ZDROJE A PROSTŘEDKY K OVĚŘENÍ	PŘEDPOKLADY	RIZIKA	VÝSLEDKY
	VÝSTUPY		PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ		
1.1. VÝBĚR KONZULTANTŮ PRO VYPRAVĚČE	2 vybraní konzultanti pro vypravěče		Nikdo z řad vyučujících nebude mít zájem o roli konzultanta pro vypravěče		
			Zvýšit zájem díky odměnám/bonusům		
1.2. ŠKOLENÍ PEDAGOGŮ	Realizace školení Vyučující jsou schopní prokázat, že vědí, jak spolupracovat s vypravěči	Docházka	Vyučující potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili školení. Měli by mít zájem o proškolení a snahu zvyšovat své vyučovací kompetence a zlepšovat výuku.		
1.3. VÝBĚR VYPRAVĚČŮ	3 vybraných vypravěčů	Uzavření smluv	V případě nedostatku zájmu od lidí se zkušeností nebude kdo dělat vypravěče		
			Zapojit do hledání vypravěčů sociální služby, absolventy		
1.4. VÝCVIK VYPRAVĚČŮ	Všichni vypravěči absolvovali školení, jsou schopni prokázat a použít získané znalosti	Docházka	Vypravěči potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili školení.		

1.5. POSOUZENÍ, DO KTERÉHO MODULU/BLOKU BY SE VÝUKA METODOU STORYTELLINGU HODILA A PŘÍPRAVA NA VÝUKU	Vypracovaný učební plán – zahrnující výuku storytellingem Seznam výukových cílů/zprávy o přípravě	Učební plán Seznam výukových cílů					
1.6. PŘÍPRAVA STUDENTŮ NA STORYTELLING VE VÝUCE	Studenti jsou seznámeni se storytellingem	Docházka	Studenti potřebují vědět, proč je pro ně důležité, aby se účastnili přípravy. Měli by mít zájem o přípravu a usilovat i o zlepšení učících metod.				
2.1. SETKÁNÍ VYUČJÍCÍHO A VYPRAVĚČE PŘÍMO PŘED VÝUKOU	Připravenost vyučujících a vypravěčů na výuku		Vyučující i vypravěče by měli vědět. Že tato schůzka je důležitá pro jejich dobré rozložení a spolupráci, aby se mohli co nejlépe podporovat během výuky.				
2.2. STORYTELLING PŘÍMO VE VÝUCE	Realizace přednášek formou storytellingu	Docházka	Vypravěči nebudou schopni efektivně sdělovat své zkušenosti	Neslušnost studentů k vypravěčům a nepřípravenost na osobní povahu některých příběhů	Dostupnost vypravěče	Retraumatizace vypravěče, traumatizace studentů a posílení stereotypů	Lepší provázanost teorie s praxí
	Zpětná vazba						Podpoření osobního a profesního rozvoje studentů, vypravěčů a konzultantů
	Počet studentů, kteří se zúčastnili storytellingu						Zplnomocnění studentů a vypravěčů díky participaci
			Aktivita 1.4.	Aktivita 1.7.	Aktivita 1.1. 1.2. 1.3.	Aktivita 1.1. 1.2. 1.4.	

	% Výukových modulů/bloků, které zahrnovali storytelling				1.4. 1.6. 2.1.	1.6. 2.1 2.3	Narušení stereotypů a předsudků
2.3. SCHŮZKA VYPRAVĚČŮ A KONZULTANTŮ	Písemný záznam o zpětné vazbě	Písemný záznam o zpětné vazbě 2 zrealizovaná setkání	Vypravěči a konzultanti by si měli být vědomi, proč jsou pro ně společné schůzky důležité.				
2.4. PODÍLENÍ SE NA POMOCI A PODPOŘE PROJEKTŮ STUDENTŮ A HODNOCENÍ PROJEKTŮ SPOLU S VYUČUJÍCÍMI, VYPRAVĚČI	Poskytnuté konzultace	Evidence komunikace	Vypravěči musejí být srozuměni s konceptem studentských projektů a chtít se do tohoto procesu zapojit.		Zlepšená schopnost studentů aplikovat teoretické znalosti v praktickém prostředí		
	Zapojení vypravěčů do prezentací	Docházka	Vyučující nedají prostor a nebudou chtít, aby se vypravěči účastnili prezentací a zpětné vazby k projektům	Vypravěči se nebudou cítit dostatečně bezpečně a komfortně na vyjádření svého názoru a zapojení se do zpětné vazby			
			Aktivity 1.2. 1.5. 2.1. 2.2.	Aktivity Všechny aktivity z fáze přípravy a realizace			
3. 1. EVALUACE STUDENTŮ, VYUČUJÍCÍCH A VYPRAVĚČŮ NA KONCI SEMESTRU A EVALUACE CELÉHO PROJEKTU PO VŠECH AKTIVITÁCH,	Počet obdržených online dotazníků od skupin Vyhodnocení zpětných vazeb a evaluací	Obdržené evaluace Finální zpráva o vyhodnocení projekt	Všechny skupiny by měli být seznámeny a měli by si uvědomovat, proč je evaluace důležitá pro ně i projekt. Určit zodpovědnou osobu za realizaci celkové evaluace		Zlepšená schopnost studentů aplikovat teoretické znalosti v praktickém prostředí		
			Nikdo nebude mít zájem vést celkovou evaluaci	Vyučující, kteří mohou posoudit pokrok v rozvoji a kompetencí. Nebudou chtít toto posouzení udělat.			

ZOHLEDŇUJÍCÍ PRŮBĚŽNÉ ZPĚTNÉ VAZBY			Zvýšit zájem díky odměnám/bonusům	Aktivity 1.2. 1.5. 2.1. 2.2. 2.4.	
--	--	--	--------------------------------------	--	--

Tabulka 2: Tabulka aktivit

11 Rozpočet projektu

Tato kapitola věnuje pozornost rozpočtu projektu, který je jedním z klíčových prvků každého projektového plánu. Rozpočet zde představuje finanční plán, který specifikuje zdroje a výdaje projektu. Slouží jako nástroj pro správu financí a umožňuje monitorovat výdaje projektu v průběhu jeho realizace. Tabulka představuje přehledný a ucelený souhrn rozpočtu projektu.

Pro zajištění finančních zdrojů je možné zažádat u MŠMT o dotace či příspěvky. Projekt totiž naplňuje cíl **Plánu realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023** od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Prioritní cíl 1, který má rozvíjet kompetence přímo relevantní pro život a praxi v 21. století. Ministerstvo chce podporovat projekty, které rozvíjejí nové formy a metody výuky, a to skrze Operační program Jana Amose Komenského (MŠMT, 2022, s. 4). Získáním zdrojů může vzdělavatel pokrýt náklady projektu.

Údaje a částky byly vypočítány na základě průměrných cen a informací z poskytnutých skrze rozhovor a odhadů a představují návrh. Skutečné náklady se mohou nakonec lišit, v závislosti na cenách v době realizace a individuálních potřebách.

ROZPOČET PRO REALIZACI ZAPOJENÍ STORYTELLINGU DO VÝUKY PŘI ZAPOJENÍ 3 VYPRAVĚČŮ						
	POLOŽKA NÁKLADY	SPECIFIKACE	CENA ZA JEDNU HODINU/DEN/ROK/OSOBU	CENA CELKEM	POZNÁMKY	MOŽNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ
FÁZE REALIZACE	NÁKLADY NA ŠKOLENÍ/VÝCVIK					
	Školení vyučující	1 den	1000Kč za osobu	20 000Kč	1denní školení pro vyučující ohledně toho, jak pracovat s vypravěči, usměrňovat diskusi a seznámení se storytellingem.	-Příspěvky a dotace poskytované skrze Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) ze státního rozpočtu -Operační program Jan Amos Komenský
	Výcvik pro vypravěče	3 dny			3denní školení	
		Lektor externí	5 000Kč za osobu na 3 dny	25 000Kč	Proškolení budou 3 vypravěči a 2 konzultanti	
		Pronájem prostor	4000Kč den pro všechny účastníky	12 000Kč	Pro realizaci školení (například chata, středisko...)	
		Jídlo	300 na účastníka na den	5 400Kč	Příspěvek na stravu pro vypravěče, konzultanty a lektora	
		Doprava	2 000Kč na osobu	10 000Kč	Příspěvek na dopravu pro konzultanty a vypravěče	
		Mzda vypravěči	250kč na hodinu	22 500Kč	Školení bude probíhat 10 h denně	
	PROVOZNÍ NÁKLADY					
FÁZE REALIZACE	Mzda vypravěči	DPP	250kč za hodinu	9 000Kč	3 vypravěči, každý odučí 12 hodin 3vyučovací hodiny v každém ročníku + 2 hodiny na konzultace k projektům a hodina u zpětné vazby projektů	
	Odměny pro konzultanty		14 000Kč odměna pro konzultanta na rok	28 000Kč	2 konzultanti	
	Supervize		2000kč za 1 supervizi	8 000Kč	4x do roka supervize pro vypravěče po 1 hodině	
FÁZE EVALUACE	Odměna pro evaluátora		Jednorázová	3 000Kč	Evaluátor bude vybrán ze zaměstnanců. Nebude se jednat o externího specialistu. Vzdělavatel si sám může rozhodnout, zda byl projekt úspěšný a zda poskytl kýžené výsledky.	
CELKOVÁ CENA				133 900kč		

Tabulka 3: Rozpočet

12 Harmonogram projektu

Tato kapitola se soustředí na harmonogram projektu. Harmonogram je důležitou součástí plánování projektu, která umožňuje rozvrhnout jednotlivé aktivity a úkoly projektu do časové osy a předpokládaného časového rozvrhu. V této práci představuje klíčový nástroj pro správu projektu, který pomáhá udržovat projekt na správné cestě a plánovat práci týmu tak, aby byla dokončena včas.

Harmonogram a aktivity jsou rozděleny do tří fází. Do fáze přípravy, realizace a evaluace. Projekt je orientován na letní semestr, kdy bude storytelling začleněn do výuky. Projekt je navržen na 36 výukových hodin, kterých se zúčastní vypravěči. Každý vypravěči by měl v každém ročníku přednášet 3hodinový blok. S prvním ročníkem by se poté ještě podílel na formování a realizaci jejich semestrálních projektů.

FÁZE	2023/2024	ZÁŘÍ	ŘÍJEN	LISTOPAD	PROSINEC	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	DUBEN	KVĚTEN	ČERVEN
PŘÍPRAVA	1.1. VÝBĚR KONZULTANTŮ PRO VYPRAVĚČE										
	1.2. ŠKOLENÍ PEDAGOGŮ										
	1.3. VÝBĚR VYPRAVĚČŮ										
	1.4. VÝCVIK VYPRAVĚČŮ										
	1.5. POSOUZENÍ, DO KTERÉHO MODULU/BLOKU BY SE VÝUKA METODOU STORYTELLINGU HODILA A PŘÍPRAVA NA VÝUKU										
	1.6. PŘÍPRAVA STUDENTŮ NA STORYTELLING VE VÝUCE										
REALIZACE	2.1. SETKÁNÍ VYUČUJÍCÍHO A VYPRAVĚČE PŘÍMO PŘED VÝUKOU										
	2.2. STORYTELLING PŘÍMO VE VÝUCE										
	2.3. SCHŮZKA VYPRAVĚČŮ A KONZULTANTŮ										
	2.4. PODÍLENÍ SE NA POMOCI A PODPŮRE PROJEKTŮ STUDENTŮ A HODNOCENÍ PROJEKTŮ SPOLU S VYUČUJÍCÍMI, VYPRAVĚČI										
EVALUACE	3. 1. EVALUACE STUDENTŮ, VYUČUJÍCÍCH A VYPRAVĚČŮ NA KONCI SEMESTRU A EVALUACE CELÉHO PROJEKTU PO VŠECH AKTIVITÁCH, ZOHLEDŇUJÍCÍ PRŮBĚŽNÉ ZPĚTNÉ VAZBY										

Tabulka 4: Ganttův diagram

13 Management rizik

Tato kapitola blíže uvádí ty nejdůležitější rizika a poté tabulku managementu rizik.

Retraumatizace vypravěče, traumatizace studentů a posílení stereotypů

Největší riziko v rovině dopadu představuje retraumatizace vypravěče a traumatizace studentů. Tomuto riziku se projekt musí nejvíce věnovat, protože jeho následky by mohly poškodit psychické zdraví aktérů. I z toho důvodu nejvíce aktivit je věnováno přípravě, protože správná příprava může zabránit tomuto riziku. Je důležité, aby sami vypravěči si uvědomovali toto riziko a uměli s citlivými tématy pracovat. Proto vypravěči na začátku procházejí výcvikem. Vypravěči nebudou schopni efektivně sdělovat své zkušenosti. Ohroženi jsou také studenti, proto je také nezbytná jejich příprava, aby si riziko také uvědomovali. Aby se tomuto předešlo. Je důležité, aby každá strana prošla přípravou, jak se má v rámci projektu chovat. K zabránění retraumatizaci je potřeba výcvik vypravěčů ve storytellingu a také silný podporný tým. K zabránění traumatizace studentů je zapotřebí je připravit na to s čím se mohou setkat a jaké jsou jejich zdroje pomoci. Pokud by k této situaci bude studentům i vypravěčům poskytnuta psychologická pomoc.

Aby nedocházelo k stereotypizaci je zapotřebí všech stran. Studenti a vyučující by se o vypravěčích měli uctivě vyjadřovat. Podle předem stanovených pravidel oslovovat vypravěče buďto jako experty z praxe anebo pokud to vypravěč dovolí jeho/jejím křestním jménem. I vypravěči si musejí uvědomit, že svým jednáním mohou stereotypy buďto posilovat nebo oslabovat a mít to na vědomí. Toto riziko by mohlo narušit výsledky projektu.

Vypravěči nebudou schopni efektivně sdělovat zkušenosti

Při storytellingu je důležité vědět, jak příběh sdílet. Pokud by zkušenosti nebyly předány efektivně, může dojít tomu, studentům taká přednáška nic nepřinese. Bude tak promrháním finančních i časových zdrojů všech zúčastněných. Aby se tomuto riziku předešlo, bude vypravěčům poskytnuto školení, které jim pomůže rozvíjet jejich vypravěčské dovednosti.

Studenti mohou být neuctiví nebo nepřipravení na osobní povahu některých příběhů

Může se stát, že studenti budou s vypravěči jednat neuctivě, nebo nebudou vědět, jak reagovat na osobní témata. Takové chování může se může vypravěče dotknout a posílit stereotypy. Aby se tomuto riziku předešlo, lze studenty předem informovat o osobní povaze některých příběhů a poskytnuta příprava, jak s těmito informacemi zacházet.

Učitelé budou také vyškoleni k tomu, aby usnadňovali diskuse, které respektují soukromí vypravěče.

Dostupnost vypravěče

Vypravěč může být nedostupný a nedorazit na hodinu např. z důvodu nemoci, dopravní komplikace aj. V takovém případě je důležité, aby vyučující byl připraven hodinu vyplnit jinak a přednáška se mohla přesunout. Už při výběru vypravěče je třeba brát ohled na odpovědnost vypravěče. Pro předcházení tomuto riziku lze si s vybranými vypravěči stanovit jasné postupy komunikace a plánování. V případě jejich nedostupnosti výuku přehodit stejně jako při nemoci vyučujícího, vyučující by měl být na tuto situaci připraven a mít náhradní náplň přednášky.

Tabulka managementu rizik udává přehled možných rizik projektu. Rizika jsou řazená podle fáze a dopadu. Z tabulky může vycházet, že rizika s největším dopadem nemusejí být nejzávažnější, je to způsobeno tím, že kvůli vysokému dopadu je v projektu spousta kroků zaměřených na jejich předcházení a tím, snižují pravděpodobnost jejich výskytu.

POPIS RIZIKA	POPIS DOPADU RIZIKA	PRAVDĚPODOBNOST 1-5 (NEJVYŠŠÍ)	DOPAD RIZIKA 1-5 (NEJVYŠŠÍ)	ZÁVAŽNOST (PRAVDĚPODOBNOST X DOPAD)	OČEKÁVANÝ TERMÍN VÝSKYTU	PREVENCE RIZIKA	SPOUŠTĚČ RIZIKA	REAKCE NA VÝSKYT
Nikdo z řad vyučujících nebude mít zájem o roli konzultanta pro vypravěče	Nebude kdo mít dohlížet na průběh projektu a vypravěče	1	5	5	Fáze přípravy	Zvýšit zájem díky odměnám	Nikomu z vyučujících nebude projekt připadat atraktivní, vyčerpávající, časová náročnost pozice konzultanta	Zvýšit odměny
V případě nedostatku zájmu od lidí se zkušeností nebude kdo dělat vypravěče	Bez vypravěčů se nemůže projekt realizovat	1	5	5	Fáze přípravy	Zapojit do hledání vypravěčů sociální služby a absolventy	Malý dopad poptávky	Zvýšit dopad poptávky
Retraumatizace vypravěče, traumatizace studentů a posílení stereotypů	Zhoršení psychického zdraví účastníků	1	5	5	Fáze realizace	Školení vyučujících, výcvik vypravěčů, příprava studentů	Nepřípravenost emoční náročnosti tématu, neovládání technik storytellingu,	Psychologická pomoc
Vypravěči nebudou schopni efektivně sdělovat své zkušenosti	Celý proces a projekt nebudou efektivní a nenaplní výstupy	1	4	4	Fáze realizace	Školení vyučujících, výcvik vypravěčů	Neovládání technik storytellingu	Konstruktivní zpětná vazba, setkání konzultanta s vypravěčem, dodatečné proškolení vypravěče
Studenti mohou být nepříjemní nebo nepřipravení na osobní povahu některých příběhů	Posílení stereotypů, Traumatizace studentů nebo vypravěče, dopady na vlastní hodnotě vypravěče	2	3	6	Fáze realizace	Příprava studentů	Nedostatečná připravenost studentů, neúcta studentů	Schůzka studentů a konzultantů
Dostupnost vypravěče	Přesunutí přednášky, zrušení přednášky	3	1	3	Fáze realizace	Domluvené konkrétní kanály a způsoby komunikace, školení	Nemoc, dopravní komplikace,	Vyučující nahradí výuku a výuku storytellingem

						vyučujících, budování dobrých vztahů mezi vypravěči a konzultanty, vyučujícími, prověřit spolehlivost vypravěče hned na začátku při výběru	nespolehlivost vypravěče...	bude nahrazena v jiném termínu
Vyučující nedají prostor a nebudou chtít, aby se vypravěči účastnili prezentací a zpětné vazby k projektům	Posílení stereotypů, Traumatizace studentů nebo vypravěče, dopady na vlastní hodnotě vypravěče, vyčlenění vypravěčů z kolektivu vyučujících	2	2	4	Fáze realizace	Školení učitelů, příprava na výuku, setkání vyučujících a vypravěčů	Nedostatečné seznámení se storytellingem a myšlenkou projektu, předsudky, pýcha	Dodatečné seznámení vyučujících se storytellingem a myšlenkou projektu, posílení dobrých vazeb mezi vypravěči a vyučujícími
Vypravěči se nebudou cítit dostatečně bezpečně a komfortně na vyjádření svého názoru a zapojení se do zpětné vazby	Vypravěči se nebudou zapojovat do zpětné vazby projektů, vyčlenění vypravěčů z kolektivu vyučujících	2	2	4	Fáze realizace	Všechny aktivity z fáze přípravy a realizace, začleňování vypravěčů do kolektivu učitelů a vytváření dobrých vazeb	Nepřátelskost ze strany vyučujících, neuctivé jednání s vypravěči	Snažit se napravit vztahy mezi vyučujícími a vypravěči, dodatečné seznámení vyučujících se storytellingem a myšlenkou projektu
Nikdo nebude mít zájem vést celkovou evaluaci	Nebude moci proběhnout evaluace	3	3	9	Fáze evaluace	Zvýšit zájem díky odměnám	Nikomu z vyučujících nebude projekt připadat atraktivní, vyčlenění vyučujících, časová náročnost pozice evaluátora	Zvýšit odměny
Vyučující, kteří mohou posoudit pokrok v rozvoji a kompetenci. Nebudou chtít toto posouzení udělat.	Nebude moct vyhodnotit posun studentů	1	2	2	Fáze evaluace	Dostatečné seznámení vyučujících se storytellingem a myšlenkou projektu	Vyčlenění vyučujících	Podpořit učitele v motivaci se zapojit do procesu

Tabulka 5: Management rizik

15 Výstupy a výsledky projektu

Kapitola představuje výstupů a výsledky projektu.

Zrealizování storytellingu ve výuce

Hlavním výstupem projektu je začlenění storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků. 36 zrealizovaných vyučovacích hodin s vypravěči, do hodin jsou započítány nejen hodiny storytellingu ale také konzultace a účast na zpětné vazbě projektů. Hodiny budou doložené docházkou, zpětnou vazbou a monitorovacími zprávami. Skrze storytelling a vypravěče se teorie učená na školách lépe prováže s praxí a studentům se tak zlepši schopnost aplikovat teoretické znalosti v praktickém prostředí.

Podpora respektu ke klientům a předcházení a narušení stereotypů

Výsledek podporuje setkání studentů s vypravěči v rovné pozici, a ne jak tomu bývá na praxích. Úspěšnost výsledku lze sledovat prostřednictvím zpětné vazby a porovnání, rozdílu v pokroku u studentů, oproti studentům, kteří ve výuce storytellingem neprošli. Tento cíl také podporuje osobní rozvoj studentů. Díky zapojení vypravěčů může projekt studentům poskytnout praktické příklady a zkušenosti z reálného světa, a překlenout tak propast mezi teorií a praxí.

Rozvíjení empatie u studentů

Studenti, kteří se setkají s vypravěči v rovnocenné pozici, mají větší šanci na dosažení pozitivních výsledků než studenti, kteří neměli tuto příležitost. Tento efekt bude zhodnocen pomocí zpětné vazby a porovnáním pokroku studentů. Tento výsledek napomáhá připravit studenty na profesní výzvy a podporuje jejich osobní růst.

Rozvíjení empatie podporuje také rozvoj respektu vůči klientům, protože se studenti mohou lépe vcítit do klientovi situace, nebo se na ni „podívat“ z jeho pohledu.

Empowerment vypravěčů a studentů

Storytelling a rovné pozice mezi studenty a vypravěči podporují vzájemný empowerment. Klienti se svým osobním rozvoje, předáváním znalostí a vyučováním zplnomocňují. Studenti jsou zase zplnomocňováni díky, rozvíjení jejich dovedností a kompetencí, jako jsou respekt ke klientů, empatie, kritické myšlení. O naplnění výsledku rozhodne vyhodnocení zpětné vazby a porovnání rozdílu v pokroku u studentů, oproti studentům, kteří ve výuce storytellingem neprošli. Tento cíl také podporuje osobní a profesní rozvoj studentů a vypravěčů.

Zapojení klientů do výuky

Prostřednictvím role vypravěče. Zapojení napomáhá ke zkvalitnění výuky ale i sociální práce, neboť studenti představují budoucí sociální pracovníky, kteří budou ovlivňovat

samotnou praktikovanou sociální práci. Budou tak lépe připraveni na profesní nároky. Také podporuje empowerment klientů a propojení teorie a praxe.

Ukazatelem úspěšnosti projektu budou výstupy a výsledky projektu, jako je vývoj modulů pro vyprávění příběhů, úspěšná implementace vyprávění příběhů do výuky a pozitivní zpětná vazba od studentů, učitelů a vypravěčů. Kromě toho bude nezbytné průběžné hodnocení a řízení rizik, aby bylo možné řešit případné problémy, které se mohou během realizace projektu objevit.

16 Popis přidané hodnoty projektu

Přidaná hodnota tohoto projektu spočívá v jeho inovativním přístupu k výuce sociální práce, který zahrnuje zážitkové učení prostřednictvím vyprávění příběhů. Tím, že tento projekt překlenuje propast mezi teorií a praxí, má potenciál výrazně zvýšit kvalitu vzdělávání v sociální práci a připravit studenty na realitu praxe.

Využití storytellingu jako výukové metody může zlepšit zapojení, motivaci a udržení studentů, což vede k lepším výsledkům učení. Projekt může podpořit spolupráci a partnerství mezi akademickou sférou a praxí sociální práce, což povede k lepšímu sladění vzdělávacích programů s potřebami a výzvami v této oblasti. Projekt může do výuky sociální práce zavést novou a inovativní metodu výuky, která může přimět nové studenty o zájem pro tento obor, zlepšit pověst programu a přispět k rozvoji oboru.

Souhrnně lze říci, že projekt začlenění vyprávění příběhů do vzdělávání v sociální práci je velkým příslibem pro zlepšení efektivity vzdělávání v sociální práci a přípravu studentů na to, aby se stali kvalifikovanými a soucitnými sociálními pracovníky. Předpokládá se, že projekt přispěje k profesnímu růstu studentů,lepší jejich porozumění různorodým zkušenostem klientů a v konečném důsledkulepší jejich schopnost poskytovat holistické a na klienta zaměřené služby

Závěr

Práce si kladla za cíl na základě analýzy potřeby a popsané teorie navrhnout projekt na začlenění metody storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků.

Díky analýze potřeby bylo ověřeno, že inovace ve vzdělávání jsou nezbytné a že storytelling může reagovat na potřeby vzdělávání jako účinný způsob pomoci. Storytelling rozhodně není jedinou „správnou cestou“ a metodou, jak zlepšit vzdělávání. Přesto se vzhledem k získaným informacím a potenciálu jeví jeho užití jako velmi přínosné.

V práci jsou shrnuty možnosti storytellingu a jeho význam ve výuce jakožto inovativní výukové metody. Představuje, jaké místo může storytelling zaujímat v rámci vzdělávání a poukazuje také na jeho použití a přínos ve vztahu k dovednostem pro 21. století. Závěrem lze říci, že začlenění storytellingu do výuky sociální práce má potenciál výrazně zlepšit výuku studentů.

Záměrem projektu je zlepšit porozumění, empatii, kritické myšlení a dovednosti studentů v oblasti řešení problémů a v konečném důsledku je připravit na to, aby se stali efektivnějšími a soucitnějšími sociálními pracovníky.

Přidaná hodnota tohoto projektu spočívá v jeho inovativním přístupu k výuce sociální práce, který zahrnuje zážitkové učení prostřednictvím vyprávění příběhů. Tím, že tento projekt překlenuje propast mezi teorií a praxí, má potenciál výrazně zvýšit kvalitu vzdělávání v sociální práci a připravit studenty na složitost oboru.

Souhrnně lze říci, že projekt začlenění storytellingu do vzdělávání v sociální práci je velkým příslibem pro zlepšení efektivnosti vzdělávání v sociální práci a přípravu studentů na to, aby se stali kvalifikovanými a soucitnými sociálními pracovníky. Předpokládá se, že projekt přispěje k profesnímu růstu studentů, zlepší jejich porozumění různorodým zkušenostem klientů a v konečném důsledku zlepší jejich schopnost poskytovat holistické a na klienta zaměřené služby.

Bibliografie

- ABRAHAMSON. 1998. Education [online]. 118(3) [cit. 2023-04-18]. ISSN 00131172.
- ASVSP. 2021. Mininální standard vzdělávání v sociální práci Dostupné z: http://www.asvsp.org/standardy/standard_asvsp_6_5_21/
- BALLANTINE, Jeanne H., Floyd M. HAMMACK a Jenny STUBER. 2017. The Sociology of Education: a systematic Anylysis. 8. New York: Taylor & Francis. ISBN 9781138237360.
- BOUCHER, Jan. 2015. Technologická podpora metodiky vyprávění příběhů ve výuce. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.
- COOPER, H. a E. SPENCER-DAWE. 2006. Involving service users in interprofessional education narrowing the gap between theory and practice. Journal of Interprofessional Care [online]. 20(6): 603-617 [cit. 2023-04-18]. DOI: 10.1080/13561820601029767. ISSN 13561820.
- COOPER, Lesley. 1994. Critical Story Telling in Social Work Education. Australian Journal of Adult and Community Education. (342: 131-141.
- ČERNÁ, Eliška, Alice GOJOVÁ, Jitka KOSTELNÍKOVÁ a Tomáš MALÍK. 2019. Metodika spolupráce se skupinou konzultantů z praxe. Ostrava: Ostravská univerzita, Fakulta sociálních studií,. ISBN 978-80-7599-139-3.
- ČESKO. § 110 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách - znění od 1. 2. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 3. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#p110-4>
- ČESKO. § 49a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí - znění od 1. 1. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 3. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359#p49a>
- ČESKO. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) - znění od 1. 4. 2021. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 4. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#f1861222>
- ČESKO. fragment #f2874511 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 4. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#f2874511>
- ČESKO. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) - znění od 1. 4. 2021. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 22. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#f1861222>
- ČTVRTEČKOVÁ, Markéta, Storytelling- Konzultanti z praxe, prezentace z odborné konference Inovace v terciárním vzdělávání sociálních pracovníků v ČR. 2022. Dostupná

- z:https://socialniproce.cz/wpcontent/uploads/2022/03/Storytelling_Konzultanti-z-praxe.pdf
- DEMETEROVÁ, Iveta. Nový zákon o sociálních pracovnících je naplánován na rok 2021. Do praxe by měl ale vejít co nejdříve. Rádiožurnál [online]. ©2018 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/novy-zakon-o-socialnich-pracovnicich-je-naplanovan-na-rok-2021-do-praxe-mel-ale-8106044>
- FABIÁN, Petr. 2021. Možná to jde i jinak: teorie a metody v sociální práci. Vydání první. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7560-368-5.
- FOREJTOVÁ, Marcela. 2019. Vybrané problémy vzdělávací politiky. Plzeň. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni.
- FRANKOVÁ, Emilie. 2011. Kreativita a inovace v organizaci. 1. vyd. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3317-3.
- FRIŠAUFOVÁ, Magda a Markéta GEREGOVÁ. 2018. „Šok i osvěžení“: participace expertů – uživatelů služeb ve výuce sociální práce na vysoké škole. Sociální práce / sociální práca. Asociace vzdělavatelů v sociální práci a Evropský výzkumný institut sociální práce, 18(3): 84-100. ISSN 1805-885X.
- GEREGOVÁ, M. a M. FRIŠAUFOVÁ. 2020. People with experience of long-term drug use and homelessness teaching with us: experts by experience participation in university social work education. Social Work Education [online]. 39(3): 315-328 [cit. 2023-04-18]. DOI: 10.1080/02615479.2019.1628205. ISSN 14701227.
- IFSW, Global Definition of Social Work. [online]. 2014 [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
- HARRINGTON, Austin. 2006. Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy. Praha: Portál. ISBN 80-736-7093-3.
- Homepage. Storytelling CZ [online]. ©2023 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.story-telling.cz/homepage>
- Hospodářská komora české republiky Cíle a strategie vzdělávání.komora.cz [online] ©2017 [cit. 2023-01-07] Dostupné z: <https://www.komora.cz/vzdelavani/>
- THE WORLD FOOD PROGRAMME ALUMNI NETWORK, 2018. Innovations at the World Food Programme: Personal Experiences of World Food Programme Alumni Innovators. Rome. Dostupné z: <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000072567/download/>
- JONES, Derek. 2013. Social Constructionism. In: DAVIES, Martin. THE BLACKWELL COMPANION TO SOCIAL WORK. 4. A John Wiley & Sons, Ltd., Publication, s. 473-475. ISBN 978-1-118-45172-4.
- KREBS, Vojtěch. 2015. Sociální politika. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 566 stran. ISBN 978-80-7478-921-2.
- KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ. 2010. Sociální politika. 5. Praha: Codex Bohemia, 2010(5). ISBN 9788073575854. ISSN 9788073575854.

- KŘIŠŤAN, Alois, ed. 2013. Encyklopedie sociální práce. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7.
- KUBÁTOVÁ, Helena. 2009. Sociologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-802-4423-159.
- LUGMAYER, A., SUTINEN, E., SUHONEN, J., SEDAN, C.I., HLAVACS, H. a MONTERO, C.S. . 2017. Serious storytelling – a first definition and review. *Multimedia Tools and Applications*. č. 76. s. 15707–15733. ISSN? <https://doi.org/10.1007/s11042-016-3865-5>
- MATOUŠEK, Oldřich. 2007. *Základy sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-807-3673-314.
- MATOUŠEK, Oldřich, ed. 2021. *Profesní způsobilost a vzdělávání v sociální práci*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4904-7
- MILEY, Karla Krogsrud, Michael W. O'MELIA a Brenda L. DUBOIS. 2016. *Generalist Social Work Practice: An Empowering Approach*. 8. Pearson. ISBN 978-0-13-394827-1.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Publikace ze zahraničních studijních cest – Slovensko [online]. Praha, 2018 [cit. 2023-04-24]. ISBN 978-80-7421-186-7. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Publikace+ze+zahrani%C4%8Dn%C3%ADch+studijn%C3%ADch+cest+-+Slovensko.pdf/8d955ca5-975d-6bb8-ae9c-696d27790bf3> MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. 2021. *Příručka praxe sociální práce*. Praha. ISBN 978-80-7421-240-6.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Příručka praxe sociální práce*. Praha, 2021. ISBN 978-80-7421-240-6.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. 2022. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2021*. Praha. ISBN 978-80-87601-51-8.
- MŠMT. 2022. *Plán realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023*. Dostupné na internetu: https://www.msmt.cz/file/57910_1_1/
- NAVRÁTIL, Pavel. 2001. *Teorie a metody sociální práce*. 1. knižní vyd. Brno: Marek Zeman. ISBN 80-903070-0-0.
- Ostravská univerzita fakulta sociálních studií. *Konzultanti z praxe*. fss.osu.cz [online] ©2018 [cit.2023-05-02]. Dostupné z: <https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>
- POTŮČEK, Martin. 2005. *Veřejná politika*. Upr., dopl. a aktualiz. vyd. v českém jazyce. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). *Studijní texty (Sociologické nakladatelství)*. ISBN 80-864-2950-4.
- SERRAT, Oliver. 2017. *Storytelling*. In: *Knowledge Solutions*. Springer, Singapore. ISBN 978-981-10-0983-9 [online]. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/978-981-10-0983-9_91
- Sozial Marie Prize fro Social Inovation, *Lidé se sociálním znevýhodněním jako „Konzultanti z praxe“*. sozialmarie.org [online]. ©2020 [cit.2023-05-02]. Dostupné z:

- <https://www.sozialmarie.org/cs/projects/8165?fbclid=IwAR3hZXReRT4XtpDrXb1K07nhE3qGwKUcbYGunYAi2EqPpaCdMBsVmNSB2IQ>
- SPOLEČNOST SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČR, Společnost sociálních pracovníků ČR. 2006. ETICKÝ KODEX SPOLEČNOSTI SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČR. [online]. Dostupné z: <https://www.socialnipracovnici.cz/file-share>
- Storytelling, klíčová kompetence pedagoga. Metodický portál RVP.CZ [online]. 2011 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%c3%bd_lexikon/S/Storytelling,_kl%c3%ad%c4%8dov%c3%a1_kompetence_pedagoga
- ŠUBRT, Jiří. 2008. Soudobá sociologie. Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4614-137.
- VORÁČOVÁ, Barbora. n.d. Storytelling - úvod do vyprávění příběhů. Npi [online]. ©2013. [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/18053/STORYTELLING---UVOD-DO-VYPRAVENI-PRIBEHU.html>
- VORÁČOVÁ, Barbora. 2022. Storytelling, aneb, Cesta do příběhu. V Praze: Pasparta. ISBN 978-808-8429-517.
- VOTOUPAL, Miloš. 2013. Narativní přístup v sociální práci: pomoc skrze reformulaci životních příběhů. Czech [online]. 13(3): 78-88 [cit. 2023-03-14]. ISSN 12136204.
- WILDMANNOVÁ, Mirka. 2019. Souvislosti technologických inovací a systému vzdělávání (the context of technological innovation and the education system). In: LÖSTER, Tomáš, Jitka LANGHAMROVÁ a Jana VRABCOVÁ. Reproduction of Human Capital - mutual links and connections. Praha: Praha: University of Economics, s. 453-463. ISBN 978-80-245-2329-3.
- WORLD BANK GROUP. 2019. The Changing nature of work: World Development Report. Washington, DC: International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. ISBN 978-1-4648-1356-6.
- ZABEL, Mary Kay. 1991. Storytelling, myths, and folk tales: Strategies for multicultural inclusion. Preventing School Failure [online]. 36(1): 32-34 [cit. 2023-04-18]. DOI: 10.1080/1045988X.1991.9944582. ISSN 1045988X.
- Živé knihovny. Amnesty international [online]. 2023 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/vzdelavani/zive-knihy/>
- Živé knihovny. Brno for you [online]. 2023 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://brnoforyou.cz/vzdelavame-v-cr/ziva-knihovna/>

Seznam tabulek a grafů

Obrázek 1: Myšlenková mapa k řešeršnému postupu	16
Obrázek 2: Myšlenková mapa k teoretickým východiskům sociální práce.....	31
Obrázek 3: Myšlenková mapa k teoretickým východiskům sociální politiky.....	38
Tabulka 1: Logický rámecek	60
Tabulka 2: Tabulka aktivit.....	72
Tabulka 3: Rozpočet	74
Tabulka 4: Ganttův diagram	76
Tabulka 5: Management rizik.....	80
Graf 1: Rešeršní diagram	17

Anotace

Cílem této bakalářské práce je na základě analýzy potřeby a popsání teorie navrhnout projekt na začlenění metody storytellingu do výuky sociálních a humanitárních pracovníků. Práce přináší přehled teoretických východisek a praktických návrhů na začlenění metody storytellingu do terciární výuky, a tím podporuje lepší propojení teorie s praxí. Díky zapojení lidí se zkušeností tento koncept také dává prostor klientům, se podílet na utváření budoucí sociální práce skrze studenty.

Klíčová slova: storytelling, výuka sociálních a humanitárních pracovníků, inovace ve vzdělávání, participace

The aim of this bachelor's thesis is to propose a project for the integration of the storytelling method into the education of social and humanitarian workers based on the need analysis and the theory described. The thesis provides an overview of the theoretical background and practical suggestions for incorporating the storytelling method into tertiary education, thus promoting a better connection between theory and practice. By involving people with experience, the concept also gives space for clients to participate in shaping future social work practice through students.

Keywords: storytelling, education of social and humanitarian workers, innovation in education, participation